Nagyvárad, 1905. XI. évfolyam 241. szám. Vasárnap, október 22.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor
Negyedévre ... 5 „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ... 24 kor
Negyedévre ... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apácza-utcza 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásáról vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 21.

Bomlasztó programm.

(—a.) A II. Fejérváry kormány tehát letette az esküt Bécsben s ezzel megkezdi hivatalos müködését. Még pedig most már az ő szótára szerint — parlamentárisan, bár esze ágában sincs bemutatkozni a parlamentben.

Minek is? Ott legfeljebb bizalmatlansági szavazatot kapna és $^6/_7$-ed részben mindjárt vád alá helyeznék. Ebben a nem utolsó látványosságban azonban aligha lesz része az országnak. Deczember 19-ig el van napolva a parlament. Akkor pedig ha összejönnek majd a honatyák, bajosan akad más egyéb dolgok, mint meghallgatni a feloszlatási királyi kéziratot.

De ha a parlamentben nem is mutatkozik be az uj kormány, ha nem is fejti ki programmját a képviselők és főrendek előtt, megragadja az első alkalmat, hogy programmjáról tájékoztassa az országot. Vagy valami képviselői programm beszéd (például a budapesti II. kerületben) vagy egy megrendelt küldöttséghez intézendő miniszteri válasz, vagy legrosszabb esetben Az Ujság-nak egy közleménye mihamarabb elárulja ezt a programmot, melyet különben sem akarnak véka alá rejteni, hisz csoda dolgot, büvös hatást várnak tőle.

Az a párt, amelyre az uj kormány támaszkodni fog a parlamentben s amely őt némileg parlamentárissá teszi, csak most van még alakulóban. Ma még csak egy tagja van — Lányi miniszter, ki a kabinet tagjai közül egyedül bir mandátummal. De nem hiába nevezték el a pártot haladó pártnak, haladni fognak, ma vagy holnap lesznek talán 20—30-an, esetleg többen is, amennyien tudniilik a szabadelvüpárt sülyedő hajójáról odamenekülnek s ott keresnek a kabinet pártfogása alatt konczot maguknak, amelyen még egy ideig elrágódhassanak.

Programmjuktól azonban azt reménylik, hogy a választásokon Jakabokányiék segitségével többségre jutnak Ha ezt a reményt nem táplálnák szivükben, akkor feltételezzük róluk, hogy nem vállalkoztak volna kormányalakitásra. Ilyen nagy megpróbáltatás elé állitani a nemzetet, minden kilátás nélkül, oly nagy kegyetlenség, amit nem tételeztünk fel magyar hazafiakról.

Mi részünkről türelmesen várunk erre a rendkivüli programmra, amelytől igazi csudát vár az uj kormány s ha nyilvánosságra kerül majd részletesen és tüzetesen foglalkozunk vele, de az eddigi jelekből itélve nem füzünk vérmes reményeket hozzá.

Az uj kormánynak egyik főmatadorja, a szocziálisták kegyelmes patrónusa, Kristóffy miniszter nem régiben ugy nyilatkozott, hogy az ő czéljuk bomlasztani. Bomlasztani az alkotmányvédők szilárd táborát, megtörni a koalicziő összetartását szétugrasztani az egész koalicziót.

Ötvenhét esztendő óta most történt először, hogy a magyar félretett minden személyi érdeket, gyülölködést, nemzetiségi és felekezeti surlódást és egyesült fenyegetett alkotmányának védelmére, törvényes jogainak kivivására. És ennek megbontására vállalkozik a magyar kormány. No ennél nemesebb feladatot is tudunk a magyar kormány számára.

Hogy a kormány programmja csakugyan ezt a czélt fogja szolgálni sejtjük abból is, hogy a mostani reaktiválás alkalmával bevonult a kormány tagjai közé egy szabadkőmüves nagymester — Feilitzsch Artur báró személyében, ki képviselőházi alelnök korában a parlamentek történetében példátlanul álló darabantheczet insczenirozta.

Feilitzsch báró a januári választások idején a kolozsvári páholyban tüzelte a testvéreket kitartó küzdelemre elveik mellett — és a szabadelvüpárt mellett.

Ha Feilitzsch báró a kabinetben is kitart elvei mellett, akkor kezdődik még csak javában a bomlasztás. Más egyébre sincs szüksége ennek a szerencsétlen országnak, mint radikális, páholy izü programmra, mint ujabb egyházpolitikára.

A mondhatatlan nyomor és szenvedéshez, mivel a válság fenyegeti az országot, egyéb se kell még, mint hogy felekezeti küzdelembe kergessék a nemzetet.

Azt hisszük azonban, hogy bármily programmot adjon is az uj kormány, a nemzet nagy többségénél rideg fogadtatásra talál. Üres igéreteknek bőviben vol-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az utolsó levél.

Irta: **Várady István.**

Oltyay Tibor, a ki egykoron ismert alak volt zsurnaliszta körökben, s a kire a feledés ráboritotta fátyolát, csendesen, elvonultan élt falusi magányában. Egy napon levelet kapott, a melyre a következőket válaszolta:

Kedves Barátnőm! . . . Igazán — nem is tudom, hogyan is kezdjem. Zsibong az agyam és egymást kergetik a gondolataim.

. . . Arra kér, hogy legalább levelet irjak. Irok hát. Hol kezdjem, amit irni akarok. Az elején? A végén? Nem tudom hol volt kezdet, s nem tudom hol lesz a vége. Belekapok a közepébe. Meg bocsát, hogy kuszáltak a gondolataim is s a tollat nem ugy kezelem, mint — régen. Emlékszik?

Szinházban voltunk mindketten. Néztük egymást. Maga ott ült a páholyban velem szemben. Később vettük észre csak egymást. Figyeltük a darab meséjét. Voltak mondatok, a melyeket mintha csak a mi agyunk szülte volna. Vége volt az estnek. Távoztunk, alig pár szót váltva egymással, aztán haza mentünk. Az az hogy én dehogy is haza. A mi életünk kinos vergődés volt. A mi másnak éjjel, az nekünk nappal. Dolgoztunk, hogy legyen mit olvasni a az éhes publikomnak akkor, midőn reggel álmából fölébred. Össze jártuk a kávéházakat, a mit találtunk. S a mikor a munkát elvégeztük mi is nyugalomra tértünk.

Otthon? Rideg szobánkban leültünk iróasztalunk mögé. Bámészkodva tekintettek reánk a szobában levő tárgyak. Leültünk. A tenyerünkbe hajtottuk fejünket. Gondolkoztunk, eszünkbe jutottak emlékeink. Aztán? . .

. . Ugy volt. Leültem s gondolkoztam. Ugy tépte lelkemet valami fájdalom. Fölujultak lelkemben a régi emlékek mint most. Emlékek . . . Az együtt töltött órák . . . A szinházi esték.

Emlékszik? — Egy gyönyörü darabot adtak. A sors ugy hozta magával, hogy egymás mellé kerültünk. A karjaink érték egymást s mi boldogok voltunk. Aztán kezeinket egymásra tettük. Hol én szoritottam meg a Maga kezét, hol Maga az enyémet. Azóta valahányszor annak a darabnak melodiáit hallom, mindannyiszor megdobban a szivem. Egyikünk sem feledi el soha. . . . Egyszer az ablaka alatt egy rózsa szálat nyujtot át. Emlékszik? Őrzöm. Milyen régen volt minden! Ma ugy tünik föl minden, mintha álom lett volna csupán.

Elővettem még meglevő sorait. Mennyi szeretet, mennyi érzés sugárzik azokból. Kerestük egymást? Nem. Találkoztunk, láttuk egymást sokszor s a lelkünkbe lopódott valami. Mi is volt az? Tudja Isten. Előbb tisztelet, becsülés, majd rokonszenv — aztán szeretet. Szerelem?

A szerelemnek czéljai vannak. Czéljai? Dehogy is — czélja. Egymáséi lenni! Nekünk nem jutott eszünkbe soha. Tudtuk, hogy ez nem lehet. Tudtuk, hogy mi ugy sem lehetünk egymáséi:

Na de talán elragadt a hév, hogy már a szerelemről beszélek. Hiszen csak az emlékek-

Értesités. Női divat-salonomban a legizlésesebb kivitelü costümök, alkalmi és estélyi öltözékek, pongyolák, blusok, kabátok leggyorsabban elkészittetnek.

Az őszi idény divatkelme ujdonságai már megérkeztek kész blousok és aljak nagy választékban.

Vásznak és fehernemüek gyári raktára,
szőnyegáruházam megtekintésére felhivom a n. é. közönség figyelmét.

CZILLÉR IMRE
nagyáruháza, Olaszi Fő-utcza, Fiók üzlet Szt. László-tér.
Telefon: 232. *Telefon: 232.*

tunk akkor is, mikor megszámlálhatatlan többség állott a kormány mellett. Hogy állna most üres igéretekre olyan kormány mellé, amelynek ha lesz is pártja a parlamentben, csak elenyésző kisebbség lesz az. A válság okozta lázas izgatottság és felkorbácsolt szenvedélyek mellett is megmaradt annyi józanság a nemzetben, hogy itélni tudjon üres, bármily szépen hangzó frázisok értéke felett.

A kormány eskütétele.

Bécsben tegnap délelőtt fél tiz órakor a magyar miniszterek teljes diszben, néhányan katonai egyenruhában tarsolyos huszárral a bakon, hajtattak a Hofburgba, ahol Nepallek udvari titkár a nagy kihallgatási terembe vezette őket.

Nemsokára megjelent a király is az ujonnan kinevezett belső titkos tanácsosok, valamint Feilitzsch Artur báró, az uj földmivelésügyi miniszter eskütételére. Előbb Vörös László, Kristóffy József, Bihar Ferencz altábornagy, Lukács György, Lányi Bertalan és Kovacsevics István miniszterek, mint ujonnan kinevezett valóságos belső titkos tanácsosok tették le az esküt. Ez ünnepies aktusnál Goluchowszki gróf közös külügyminiszter és Gudenus báró főkamarásmester szerepeltek; a latinnyelvü eskümintát Berger udvari tanácsos olvasta fel. Ezután báró Feilitzsch Artur, az ujonnan kinevezett földmivelésügyi miniszter, tette le az esküt, amely alkalommal báró Fejérváry Géza miniszterelnök és báró Orczy Béla országbiró, mint magyar zászlósur voltak jelen; az eskümintát Vértessy Géza, az ő Felsége személyeközüli miniszteri tanácsos olvasta. Végül az ujonnan kinevezett titkos tanácsosokat és minisztert kihallgatáson fogadta a király, még pedig előbb báró Fejérváry miniszterelnököt, azután a többi minisztereket, illetőleg titkostanácsosokat egyenkint.

Délután egy órakor báró Fejérváry Géza miniszterelnököt és Kristóffy József belügyminisztert együttes kihallgatáson fogadja a király. A kabinet tagjai még ma vissza szándékoznak térni Budapestre.

A magyar miniszterek eskütétele után a király együttesen fogadja Kristóffy és Lányi minisztereket. Ez a kihallgatás igen rövid ideig tartott.

A kormány bemutatása.

Olyan bécsi körökben, melyek a magyar kormánynyal érintkezésben állanak, azt beszélik, hogy a magyar miniszterek a képviselőház deczember 19-iki ülésén együttesen mutatkoznak be s ekkor fogja báró Fejérváry előterjeszteni a programmját.

—

A választójog reformja.

A N. W. T. a magyar kormánynyal összeköttetésben álló és terveiről alaposan tájékozott politikustól azt az információt kapta, hogy a függőben lévő politikai kérdéseket és a kormány módszerét illetőleg a király és Fejérváry között teljes az összhang. A kormány programmjának legfontosabb része a Kristóffy-féle választóreformra nézve konstatálja az illető politikus, hogy történtek ugyan Kristóffy javaslatán módositások, de ezek nem érintik a javaslat alapelveit. Kristóffytól sohasem követelték azt, hogy javaslatainak alapját változtassa meg.

Forgácsok.

A trottlik. — Rozinante. — Keresztény politikusok.

Tagadhatatlan, hogy a most lezárult közéleti hét gazdag volt eseményekben. Sajnos azonban, ezek az események inkább lesujtók voltak, mint fölemelők, inkább elszomoritók, mint örvendetesek. De hát többnyire igy van az életben, amely végre is a küzdelmek és szenvedések fundamentumán épült föl. A bánat, a gyász, a fájdalom, vagy keserüség rendszerint több benne, mint a vigasz, a jókedv, a derü. A különbség csak abban van, melyik jut időközönkint uralomra. Néha a vidámság, az örvendezés a domináló momentum, máskor és rendszerint a balsors, a komorság vezet. A koszoru drótváza változatlan. Évről-évre, hóról-hóra, hétről-hétre ugyanaz marad. Csak az a kérdés és ott a különbség, mit füznek rá az időnek egy-egy szakában az események. Vajjon tövist-e csak, vagy csupa virágot, vagy ebből is, abból is.

Vágjunk jó arczot a sors gonosz játékához. Szerdán jött a parancsolat, ha nem is éppen violaszin pecsét alatt, de ezuttal legalább *vessső* nélkül. *Fejérváry* ujból a nemzet nyakára ült. Mindenki tudta régen, hogy megtörténik, ami történt. Mindenki tudta héttőn, hogy hivatalosan az elmult héten fog megtörténni. Latrok ugyan egyáltalán nincsenek a koalicziő soraiban, hogy azonban a szégyenletesen elszomoritó helyzethez mért akasztófahumor hurjait pengessük, hát ugy tetszik nekünk, a lelkiismeretes politikusok elmondhatták volna hétfőn az anekdotai latorral — de *rosszul kezdődik ez a hét.*

Node, egy szó, mint száz, megalakult az uj miniszterium, a megfejelt, megtalpalt, kifoltozott régi kabinetből. Kétségkivül ez volt a hét domináló közéleti momentuma, a legfontosabb s egyuttal legdeprimálóbb eseménye, amely mélységes csapást mért az egész országra. Az egész kabinetalakitás egyébként határozottan a negativumok sorába tartozik. *Merev negációja* a nemzet alkotmányának, a parlamentárizmusak, a miniszteri felelősségnek, a többségi elvnek, valamint nem kevébbé a nemzet szuverén, emellett a legkényesebb legitimitással megnyilatkozó akaratának.

Most, hogy az öreg táborszernagy az abszolutizmus lomtárból előkotorászott rozsdás furigiájával immár másodizben próbál hadat vezetni a *maradi haladókkal* a nemzet alkotmánya ellen, egy a liberálisok előtt kedves kép elevenedik meg előttünk a szabadelvüség fénykorából. Nem tehetünk róla, de kénytelenek va-

---

nél tartottam. Az emlékeknél, hiszen azok az emlékek olyan édesek mindkettőnknél.

Igen! A mikor ott ültünk egymás mellett a maga szobájában. Néztünk egymás szemébe s hallgattunk. Aztán elmondtuk egymásnak álmainkat. Azt álmodta, hogy fejét lehajtotta ölembe s néztünk egymás szemébe hosszasan. S a mikor elmondta álmát, egymáshoz simultunk, lehajtotta fejét lassacskán vállaimra, majd lejebb csuszott a feje, szemei lecsukódtak . . . Néztem . . . néztem . . . lehajoltam s egy lehellettel érintettem ajkait. Egy lehellet volt csupán. Nem volt bün. Hiszen a mi gondolataink az ég felé emelkedett . . .

. . . Egy másik alkalommal ott állt a diványon. Én a szobában sétáltam le és fel. Megálltam. A szemembe egy köny szökött. Leültem a lábaihoz s a fejemet az ölébe hajtottam. A tekintetem rátapadt egy képre. Az édes anyja képére . . .

. . . Bimbó fakasztó tavasz volt. Minket a sors szétszakitott, de nem feledtük el egymást. Tavasz volt a természetben, tavasz volt a mi sziveinkben. Nem beszéltünk egymással sokáig. Csak később tudtam meg. Mindennap egy szál virágot tett Mária szobrára reám gondolva. Ez volt az imája az én boldogságomért. Engem bele kényszeritett a sors s munkába temetkeztem. Akár mibe kezdtem, akár mit dolgoztam, reágondoltam ez volt az én imám a Maga boldogságáért.

Olyan önzetlenül foglalkoztunk egymással . . . Ünnep nap volt az, a melyen egymást láttuk. És nem mult el nap, a melyen nem gondoltunk volna egymásra. Milyen szépek voltak azok az évek.

. . . Peregtek a fákról a sárgult levelek. A virágszálak betegen, hervadtan hajtották le fejecskéiket, mint az a nő, a kit sorvasztó betégség láza gyötör. Az elárvult bokrok föl-föl zokogtak csak a szél kaczagott örökösen. Kaczagta az embereket s örült ha látta mint burkolóznak be kabátjaikba. Olyan volt, mint némely nő, ki gyönyörét leli abban, ha látja meghódított lovagja lelkének gyötrelmét. Kaczagott engem is a szél a mikor — sok idő mulva — egyszer utam ismét abba a városba vitt. Borus volt az égbolt. Az utczai lámpák kigyuladtak. Majd itt-ott fölcsillant a szobákban a lámpafény. Szép leányok, asszonyok az ablakokhoz siettek a függönyt lebocsátani. Ott haladtam el az ablaka előtt. Azon az utczán vezetett át utam. Éppen akkor bocsátotta a függönyt. Megálltam egy pillanatra, Néztem az ablakra. Ugy látszik megakadt a függöny, mert ujból föl húzta, hogy megigazitsa. Észrevett. Arczát pir lepte el. Egy biztató jel s a következő perczben — ott tartottam karjaim között. Az iró asztalon jegyzetek voltak. «Megengedi, hogy beletekintsek?» Tessék, hisz — Magát illetik.» Köszöntem s távoztam. Én fölszálltam még az nap a vonatra és gondolkoztam. Milyen meg kapó volt az a percz, a melyre előzőleg egyikünk sem gondolt. A vasuti kupék egyhangu zakatolásában láttam a képet tovább: Én eltávoztam. Egyedül maradt. Talán egy könycseppet is ejtett azokra a jegyzetekre, aztán rótta sorait tovább . . . tovább. S a mikor megzavárták, mosolygott, csopongó jó kedve volt s mulatatta magát azokkal, a kik körében voltak. A könnyek s a kaczagás — jól állanak a nőnek. A nő akkor is tud kaczagni, a mikor a lelke zokog. (És könnyeket tud ejteni akkor is, a mikor lelkében nem érez fájdalmat.)

. . . Utaink teljesen szétváltak. Külföldre mentem. Orvosom enyhe levegőre küldött. Járkáltam a tengerparton, halgattam a habok zsongását. Figyeltem az embereket, a nyüsgést, mozgást. Néztem a legnagyobb szinpadot, bámultam a legtermészetesebb szinészeket, az embereket, a kis szerepeiket müvésziesen alakitották. A legtöbb szereplő — intrikus volt. Ugy hazudtak, mintha csak olvasták volna. Belevegyültem a legvidámabb társaságokba, a hangos kaczajba,

LEBOVITS és WEISZ angol divat férfiszabó czég

szives tudomására adja nagyrabecsült vevőinek és a nagyérdemü közönségnek, hogy az **őszi idényre a legujabb és legdivatosabb angol, skót és Homespon**, valamint angol **doublé mellénykülönlegességei** megérkeztek, a mely raktár dús választékban a nagyérdemü közönség rendelkezésére áll. **Elönyös ruhabérlet-táblázattal** a czég szivesen szolgál, a legjobb kiszolgálásról pedig a czég eddigi jó hirneve is kezeskedik. — A m. t. vevőink és a t. közönség további pártfogását tisztelettel kéri

Lebovits és Weisz angol divat férfiszabó czég NAGYVÁRAD, Fő-utcza, zárda-épület. — Városi és vidéki telefon 151. sz.

gyunk vele, hogy megint az *egyházpolitika* idejére menjünk vissza.

Ki ne emlékeznék a liberálizmus merészeivelt orru ifju óriásaira, akik a *főpapokat* és *mágnásokat* inzultálták. Faji tradiczióikhoz hiven — feléjük köpdöstek s utánuk kiabálták uton-utfélen, hogy — *trottlik*, amint ezt a szabadelvü hirkürtök oly nagy animozitással, derülten közölték. Nos, ez volt az az idő, amelyben Fejérváry bárót az udvarnál teljesitett szolgálatai jutalmazásául a *reczepczió* érdekeltjei a népszerüség sugaraiban szerették volna fürészteni. Nem rajtuk mult, hogy nem sikerült.

Most fordult a koczka, mint Tisza hiveinek kivándorlásánál a multkori ülésen. A *trottlik* megint itt vannak. Ott ülnek a piros bársonyzsöllében. Pedig éppen a *radikálizmus* jelszavaival. De azért mégis tisztában van velük mindenki, hogy — trottlik. Éppen azok zsinatolják fülükbe leghangosabban, akik egy évtizeddel ezelőtt egekig magasztalták őket.

*

Ragyogó mozaikdarabja a hétnek a mult vasárnapon Budapesten lefolyt nagyszabásu keresztény munkásgyülés. Mint ismeretes, a keresztény szocziális egyletek szövetsége tartotta második évi nagygyülését a Szent István-Társulat házában ötvenöt keresztény munkásszervezet részvételével. Ötvenöt, mindenesetre csekély szám a nemzetköziek, meg az ujjászervezettek organizácziója mellett Nem szabad azonban ebből a szempontból lebecsülni, lekicsinyelni a mi akczionkat. Azt kell néznünk, mi volt két évvel ezelőtt és mi van ma. Két év előtt semmi sem volt. Két éve, hogy a zászlót, 1903. julius 12-én Szombathelyen kibontották. S amig megelőzőleg évek hosszu során keresztül tétlenül vesztegelt az egész keresztény társadalom, legfölebb itt-ott vesztek el hangok, kiáltások, előadások, inditványok a pusztában, addig most az első szervezkedés nyomában lelkes, ideális, önzetlen fiatal agitátorok magvetése nyomán alig két év alatt ötvenötre szökött fel a keresztény munkásegyesületek száma, amelyek manap hatalmas szövetséget alkotnak.

Hát ebből a perspektivából kell néznünk a képet, hogy kellőleg érthessük. Csak innen domborodhatnak ki s érvényesülhetnek igazán hatalmas arányai, amelyekből biztató következtetést vonhatunk a jövőre. Maga az idei nagygyülés is mértföldcsizmás lépés a keresztény szocziálizmus nemes hivatása, magasztos czéljai felé.

Tiszteljük meg a vöröseket azzal, hogy ezt a komoly, méltóságteljes kongresszust az ő hebehurgya, nagyhangu, üres, népbutitó sokadalmaikkal *összehasonlitjuk*. A való életben ugyan egy napon nem is emlithetők ezek a csődületek a tanulni és dolgozni vágyó munkások tanácskozásával, kuriózumképp és tanulság okából azonban mégis megvonjuk a párhuzamot. Nézzük a gyülés tisztikarát minálunk és nézzük a vörösöknél. Ugy szintén a szereplőket, a szónokokat, előadókat, fölszólalókat. Aztán vessük egybe a résztvevőket, a hallgatóságnt, a közönséget. Vessük egybe a mi kongresszusunk lefolyását azokkal a példátlan skandalumokkal, amelyek az ő évi gyüléseiken lefolyni szoktak. Ha ezt a párhuzamot a lehető legnagyobb tárgyilagossággal megvonjuk, lehetetlen észre nem vennünk azt az óriási ürt, amely a Jakabokat és nyájukat az altruisztikus, józan, czéltudatos szocziális mozgalmaktól elválasztja.

Szálló igévé lett ma már a keresztény közvélemény körében *Prohászka* kongresszusi beszédének két fulmináns passzusa.

Az egyik:

— *A szocziáldemokráczia a történelmi materializmusnak a német filozófia czirkuszából kikölcsönzött gebéjén nyargal.*

A másik:

— *Száz év óta nem hazudtak annyit, mint a Népszava egy hét alatt.*

Sulyos igazságok ezek. A vörösek mozgalma igazán a *Don Quijotte* lamancsai lovag göthös, kiszáradt vén gebéje, a *Rozinante*. S ezen lovagoltatták a magyar munkásnépet a hazudozó vörös ujság és a sok tudatlan, lelkiismeretlen távszónok, zsebelő agitátor gonosz kalauzolása mellett éveken keresztül. Neki vitték ároknak-bokornak, hegynek-völgynek, *szélmalomnak*. S mikor a szélmalom ledobta, összevissza törte, verte, akkor tetejébe még jól meg is fizettették a lovaglást is, az utat is, meg a bölcs kalauzolást is. Azért hivjuk őket a *nyomor vámszedőinek*.

Igy volt eddig. A mi hibánkból volt igy. Most végre uj idők felé közeledünk. A munkásnép megunta a maszlagot, a gebét, a kalauzokat, a vámot, torkig van a hazug ujsággal s egyikből sem kér többé. Jakabék keserves tusával küzködnek most. Érzik, hogy kihuzzák lábuk alól a gyékényt. Fogy, rohamosan fogy a takarmány, soványan gyül be a Jakabfillér, gyöngéden szólva — *haldoklik* a gebe.

Itt az ideje, hogy a kereszténységszocziális szervezkedés komolyan, bátran zászlót bontson a mi müködésünk területén is.

*

Apponyi Albert grófról riasztó hirt hozott csütörtök esti exprex tudósitásunk. Maga a forrás is jelezte már, hogy legnagyobb valószinüség szerint kószahirrel állunk szemben. Pár óra mulva csilingelt a telefon s megtudtuk a fővárosból, amit várva-vártunk, hogy izetlen, ostoba, rosszindulatu hazugság az egész. A megnyugvás öröm ez ünnepélyes pillanatában lesujtólag hangzott el nyomban egy másik, szomoru hir. *Bartha* Miklóst a Gondviselés elszólitotta az élők sorából.

Elsirattuk Bartha Miklóst s ma már virágokat ültet frissen fölhantolt sirjára és könnyeivel öntözi őket a gyöngéd kegyelet, a bán-

---

hogy elmémitsam abban lelkem zokogását. — A lapokat hozta a postás. Egykedvüen bontottam fel őket. Egyik nap is hozott valami ujat, a másik nap is. Örültem a jó hirnek s bántott, ha valami történt. Egyszer azt olvastam, hogy az édes apja meghalt. Szegény leány. Tehát egyedül maradt (Akkor még nem tudtam, hogy férjhez ment.) Irtam valamit, hogy fájdalmát enyhitsem. Nem tudom megkapta e soraimat vagy sem, hiszen nem válaszolt reá . . .

Megerősödve, fölfrissülve visszajöttem hazámba. Szerződésem ahoz a városhoz kötött. Ma itt, pár hónap mulva talán pár száz mértföldnyire innen. A szinészek, az ujságirók élete csupa kóborlás . . .

Premier volt a szinházban. Elmentem megnézni a darabot. Ismeretlen voltam még akkor, tehát nem érdekelt az, hogy kik vannak a nézőtéren. Ostoba volt ugyan a darab, bár helyenként megkapott. Egyes jelenetei a mulatságra emlékeztettek. Már távozni akartam. Szemembe tünt, hogy az egyik páholyból erősen nekem szegzi valaki látcsövét. Oda tekintettem. Megdöbbentem. A szivem hevesebben zakatolt s éreztem, hogy vérem a fejembe tódult. Maga volt ottan, a férjével! Ez volt az a szinházi est, melylyel levelem kezdtem.

Nagy Isten! — De kegyetlen az élet. Milyen találkozás! . . .

Vége volt a darabnak. A fejemmel bólintottam s indultam a ruhatárba. A vállamra dobtam a kabátom s rohantam fel a redakczióba. Azaz csak rohantam volna, ha szembe nem jön velem. Megszólitott. Bemutatott a férjének. Alig tudtunk szóhoz jutni. Talán két perczig beszélgettünk. Férje fölkért, hogy keressem föl. Nem tettem meg. Féltem. Féltettem magát s féltettem önnön magamat. Nem is láttam többet.

Atyám meghalt s én haza utaztam. Odahagytam pályámat. Letettem a tollat. Többet nem irtam. Láthatja a kapkodott soraimról. Atvettem atyámról maradt vagyonomat s gazdálkodtam özvegy édes anyám oldala mellett.

Tegnap ismerős vonásokat fedeztem fel a részemre érkezett levelek egyikén Izgatottan. bontottam föl. A maga sorai voltak. Csupán pár sor — s abban a pár sorban oly kimondhatatlanul sok. »A lelkem fele a multé, emlékeinké s csak a másik fele a férjemé. Ne itéljen el, hogy mint férjes nő irok magának. Maga megért engem, hiszen lelkeink azonosak. Irjon egy levelet, ha már nem jöhetett el.« — Megmutattam a levelet az én ősz édesanyámnak s elmondtam mindent neki. Zokogott.

És én tollat ragadok. Levelet irok. Tessék. Ez az utolsó levelem. Azt hiszem. nem irhattam volna kedvesebbet, mintha mindkettőnk előtt felujitom emlékeinket.

Őrizze azokat ugy, miként én őrzöm tiszta emlékét! De kérem ne keressen fel többé soraival, féltem magát nagyon s bevallom, féltem magamat is. Ha a levelezést megkezdjük, föl-duljuk mindnyájunk boldogságát.

. . . Ha emlékei föl-föl keresik, vegye elő ezen utolsó levelem. Vegye elő — a talizmánt. Isten vele! Örökre hive: Tibor.

*

A levél rendeltetési helyére jutott. A kinek szólt, könnyeket hullatott rája. A szekrényéhez sietett. Előkeresett egy medaillont. Egy hervadt ibolya szirom volt benne s egy kis darab papir. A papiron alig olvasható elmosódott betükkel e pár szó: »A kinek eltörölhetetlen nyomokat hagyott lelkében örökre« . . .

Az asszony az asztalra hajtotta fejét s zokogott . . .

Reggelizés előtt fél pohár

SCHMIDTHAUER-féle radio-activ

Használata valódi áldás gyomorbajosoknak és székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserüviz

az elrontott gyomrot 2—3 óra alatt teljesen rendbehozza.

Csodálatos gyógyerejét az igmándi viz radium tartalmának köszöni, amely tudományos alapon egyedül ezen forrásban lett felfedezve, miért is bevásárnál össze nem téveszthető a közönséges keserüvizekkel. — Főszétküldés a forrástulajdonos: Schmidthauer Lajos gyógyszerésznél, Komáromban. Kapható *Nagyváradon*, minden jobb gyógyszertár és füszerüzletben, kis üveg 30 f., nagy üveg 50 f. Az egyedüli természetes keserüviz, amely kis üvegben is kapható.

kódó szivek szeretete. Mikor a hét krónikáját rójjuk, mégis meg kell állapodnunk gondolatban sirjánál.

Hiven ahhoz az álláspontohoz, a melyet elvhü meggyőződésből, melléktekintetek nélkül jó és balsorsban szolgálunk a keresztény politika, a keresztény közélet nevében is mementót tartunk a szónak, tollnak, tettnek, a hazafiságnak, a magyar faj szeretetének, a pozitiv keresztény hit és vallásos alapon elhelyezkedő társadalmi élet nagynevü harczosának nyugvóhelye fölött.

Mert, keresztény politikus és keresztény társadalmi vezéregyéniség volt a nagy halott. Nemcsak egyházpolitikai szereplésére gondolva itt, hanem arra a végtelenül szubtilis s a hivó lélek bensőségéről tanuskodó beszédre, amelyet a keresztvédő ifjuság ünnepén mondott pár év előtt a feszületről, Krisztus keresztjéről.

Olvassuk mostanában, hogy a magyar hierarchia egyik kiváló érseke egy fürdőhelyen szóbeszéd közben azt mondotta az elhunytnak, hogy vannak vezérczikkei, amelyek olyanok, mint az *imádság*. Nos, a keresztvédő beszédére is elmondhatjuk ezt, amint a maga idejében el is mondották nem egyszer, sem kétszer.

Annál sajnálatosabb azonban, hogy az ilyen szép keresztény tulajdonokkal ékes lélek, csak egy-egy *fölmerült kérdés* kapcsán küzdött a kifejezetten keresztény politika zászlaja alatt. Es erre akarunk rámutatni a jelen alkalommal. Mennyivel előbbre volnánk mi keresztény magyarok, mennyire előbbre vihetnők a vallásos társadalomnak, a munkáskérdésnek, a keresztény néprétegek vagyonosodásának, jólétének ügyét, ha nem csak ott találkoznánk, ahol a politikai küzdelmek lelkünk közös kincseit, apáink hitét, a keresztény családok szentélyét fenyegetik pusztulással, hanem mindenütt, ahol a keresztény világnézet megvédéséről és érvényesitéséről van szó.

Mennyi katholikus és mennyi protestáns, egyáltalán mennyi keresztény tehetséges, nagy alkotásokra hivatott fia van ennek a szép magyar hazának, akik egymástól távol, idegen világokban, elszigetelten küzdenek, egymásról tudomást sem véve, ahelyett, hogy az egységes keresztény politikai programm *vezérgondolatának* szolgálatába állanának legjobb tehetségükkel.

Sok nagy emberünk van nekünk, katholikus, a ki katholikus, aki istenfélő, vallásos s akivel a nagy harczok napjaiban mindenkor találkozunk, akikre bizton számithatunk, akikben soha nem csalatkozunk. Am ez még nem elég. Ne csak harcz idején védekezzünk, béke idején is legyünk együtt nagyok és kicsinyek s dolgozzunk vállvetve. Csak igy teremthetjük meg a régi, szigoru keresztény alapokra fektetett vagyonos, sértelmes, erkölcsös *Nagymagyarországot.*

S most, mielőtt elhagyja lelkünk a nagy keresztény politikus sirját, aki a mienk volt, ha nem is követte mindenben a mi politikánkat, emlékezzünk meg róla imádságunkban. Hogy könnyü legyen testének a föld, lelkének irgalmas az Ur itélete. *(h.)*

A városi tisztviselők fizetésrendezése.

Nagyvárad város tisztviselői és alkalmazottai nyomasztó anyagi helyzetéről oly sokszor és oly szomoruan igaz beszédek hangzottak már el, hogy a törvényhatóság minden tagja belátta a gyors segitségnek elodázhatlan szükségét. A városi tisztviselők átlagos fizetése nem haladja tul az 1000—1200 koronát

Ezelőtt, könnyebb megélhetési viszonyok mellett még valahogy csak tengődtek a város tisztviselői és alkalmazottai, de a mostani drágaság mellett különösen a kisebb tisztviselők és azok családjai a legnagyobb nélkülözéseknek vannak kitéve. Csak természetes, hogy ilyen viszonyok között szenved a város közigazgatása, mert odaadó, buzgó munkát jólélekkel kivánni sem lehet attól, akinek a megélhetés gondjai s a nyomorral való küzdés megbénitja munkáját, leköti gondolkozását, elsorvasztja nemcsak munkakedvét, de életkedvét is. A megélhetés ezer gondjaival küzdő tisztviselőtől ne várjunk ambicziót.

Van még egy másik oldala is a dolognak. Az állam, a megyék, a magánintézetek ma már gondoskodtak alkalmazottaik tisztességes fizetésrendezéséről. Csak természetes, hogy a a kiválóbb emberek, a jobb munkaerők oda igyekeznek, mert jobb jövőt látnak s csak a gyengébbek a szükségtől hajtva, kerülnek a város szolgálatába.

Ezeken a bajokon segiteni kell; ezt sürgeti a humanizmus s ezt parancsolja a város közigazgatásának érdeke.

A módozatokra nézve nagyon eltérők a nézetek, különösen azért, mert a város anyagi helyzetét érinti a fizetés javitás kérdése.

Az eddig készitett javaslatok közül az egyik a fizetés rendezését, a másik a korpótlék behozatalát czélozza a mai helyzet javitására.

Mivel azonban a korpótlékok behozatala a tervezett módon csak a tisztviselők egy kis részének helyzetét javitaná most s a nagy zömnek, éppen a legrosszabbul fizetett kis embereknek nem juttatna egyebet a jövő reményénél, a tisztviselők mozgalmat inditottak, hogy a pénzügyi szakbizottság által kiküldött albizottság elé memorandummal járulnak, amelyben a korpétlékos javaslat mellőzését s a fizetés arányositását, rendezését kérik.

A memorandum ügyében, amelyet már mintegy 400-an irtak alá, ma, vasárnap délelőtt 10 órakor gyülést tartanak a városházán. Itt határoznak a memorandumban lefektetett irányelvek felett s megbeszélik az akczió további mozzanatait.

A gyülést *Dus* László v. főügyész, mint korelnök nyitja meg s a tanácskozást *Bordé* Ferencz elnök vezeti, aki már is megmutatta önzetlen eljárásával, hogy szivén viseli a tisztviselők ügyét.

A memorandumot tegnap már egész terjedelmében közöltük. Ebből kitünik, hogy a városi tisztviselőket semmiféle szoczialis tendenczia nem vezeti ezen mozgalomnál, hanem az életszükséglet kényszeriti őket kérő szavuk felemelésére.

A memorandumot csak kevesen és pedig olyan régi tisztviselők nem irták alá, kik a korpótlékos javaslat keresztülvitele esetén 6—8 száz frttal több fizetést kapnának, mig a többiek semmit nem nyernének helyzetük javitására.

A fizetés javitásra pedig nem azért van szükség, hogy sok lenne a város pénze, hanem azért, hogy megmentse a város tisztviselőit a nyomortól és anyagi gondoktól. Ezt pedig egyszerü és igazságtalan korpótlékokkal nem lehet elérni.

Szerintünk a leghelyesebb ut volna először is a tisztviselők és alkalmazottak *létminimumát* megállapitani s ezáltal tisztességes megélhetésüket biztositani; ennek keresztülvitelénél tekintettel kell lenni arra is, hogy a fizetések arányositassanak s eltünjenek azok a nagy aránytalanságok, amelyek ma a hasonló képesitéshez kötött és rangsorban is szorosan egymásután következő állások dotácziói között fennállanak.

Igy szembeszökő aránytalanság, hogy amig pl. a főszámvevő fizetése és lakbére 3800 korona, az őt helyettesitő I. alszámvevő dotácziója 2400 korona; a főmérnök összes illetménye 6400 korona, a mérnöké 3200 kor.; a főkapitány járandósága 4800 korona, az I. alkapitányé 2800 korona; a tanácsnokok fizetése és lakbére 3800 korona, az I. aljegyzőé 2800 korona. Ezen állások dotácziójáta fizetésjavitás kapcsán kell arányositani.

A másik része volna a dolog megoldásának a korpótlék behozatala, a huzamosabb ideig egy állásban szolgálók részére, hogy akik évek hosszu sora óta nem léptek elő, mégis részesüljenek hosszabb szolgálatuk révén némi előnyökben.

A fizetésrendezéssel egyidejüleg azonban csak az utóbbi öt évre mennének vissza, vagyis az öt évnél egy állásban szolgálók már most részesülnének egy korpótlékban. Ez megfelelne az igazságnak és a méltányosságnak is.

Ha sikerülne ilyen módozatokkal megoldani a már-már tovább halaszthatlan kérdést, amely ötszáz embernek és családnak a létérdekével függ össze, hosszu időre lekerülne a fizetésrendezés a napirendről. *(vgy.)*

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Okt. 22. A koldusápoló egyesütet vál. ülése d. u 5 órakor.

Okt. 31 Weston Willy Wágner-estéje, a Kereskedelmi Csarnokban.

Október 23. Bankett Kepes L. Miklós táblabiró tiszteletére a Pannoniában este 8 órakor.

Október 24. Szacsvay Imre emlékezetére d. e. 9 órakor gyászmise a Szent László templomban.

Október 29. Dal és tánczestély a Kossuth szobor javára a Zöldfában.

November 12. A jogakadémia ifjuságának matinéja d. e. 11 órakor a főgimnázium disztermében.

Napról-napra.

Este.

Barna felhők szárnyán leszáll az est. Mint valami fáradt, fekete madár, mint valami bő, sötét köpönyeg, amely betakarja a *mát*, a maga sok küzdelmével, gyötrelmével, fáradozásával. De elfödi előlünk a *holnapot* is, amely felé annyian néznek bizakodva, vágyakozva, reménykedve, készülődve, a kiket elkeseritett a tegnap és megcsalt, megviselt, meghurczolt a ma.

A városok sötétségébe utolsó füstgomolyát fujja a sok kültelki gyár s a nyüzsgő-mozgó, viaskodó tömkelegbe belebődülnek az izzadt, rekedt kémények. A kenyérharcznak a fizikai fáradozás telepein többnyire vége az elmult napra s a munka emberei pihenőre térhetnek. A fényes, pompázó utczákon megindul az *esti élet*. Patipák száguldanak, fogatok dübörögnek, a villamkörték, gázlámpák messze bevilágitanak utakat, tereket.

Innen is, onnan is kirakatok ragyognak, utczasarkokon gesztenyések sütkéreznek, egy-egy rikkancs árulgat itt-ott, mindenünnen hatalmas néphullámok söprik végig az aszfaltot. Öreg bácsik, nénik tipegnek, kell nekik a séta. De csak módjával és szisztematikusan, mint ahogy Penziopolisz polgáraihoz, polgárnőihez illik. Fáradt szellemi munkások is odahagyják a könyvespolczot, a katedrát, az irodát, a tárgyalótermet, a laboratóriumot, a rendelőszobát, a gépházat. Nekik is kell egy kicsit a levegő, a változatosság. A hadsereg is fölvonul snájdig uniformisában s büszkén csörteti kard-

ját. A pelyhedző állu ifjuság is megjelenik. A *majomsarkok* is benépesülnek csakhamar s kiváló látogatottságnak örvendenek. És jönnek a korzó szépei.

Gracziőz bakfisok, flirtelő eladólányok, mosolygó, üde fiatal asszonyok. Suhog a selyem, parfümillat uszik a légben s az esti fényben szentimentális bágyadtsággal bólogatnak a kitüzött virágok. Élénk terefere, kiméletlen pletyka, vidám csacsogás, jóizü csevegés, a szerelem émelygős mollakordjai, itt-ott egészséges nevetgélés, helyenkint csengő kaczaj, vagy harsogó hahota.

Valahol az utczasarkon meg fölhangzik a *koldusének*. Szomoru dal a kenyérről. Soha rosszabbkor. Nem hallja meg senki. Hogy is hallaná?

Édes az élet. Legalább ilyenkor annak látszik. Mintha gondok, bajok, kellemetlenségek, pörpatvarok, veszekedések, czivódások, családi mizériák, mintha Xantippék, anyósok, adósságok, házbérfertály, hurczolkodás, kontók, hitelezők, uzsorások, váltók, becsületbeli tartozások, zálogházak, handlék, ékszerárusok, divatszalonok, suszterek, különféle fizetőpinczérek, mészárszékek, füszeresek, cselédkérdés, mintha restancziák, kollókviumok, abszencziák, vizsgák, köteles karácsonyi meglepetések és más hasonlók egyáltalán nem is volnának a világon. Ki gondolna rájuk még esti sétáján is? Elég baj van velük napközben, meg az álmatlan éjszakákon.

A városok korzós estéje ilyen. Hát a *falu é* milyen? Bizony, az-é más. Kevesebb benne a fény, de sokkal melegebb. Kevesebb a szin, de több a természetes illat. Mikor estét búg a gyár dudája, a falusi kémények szeliden pipálnak. Tüzhely mellett fő a vacsora. Késő őszre jár, bent a termés, megfogyott a munka. A falusi ember is megengedhet magának ilyenkor aránylag kevés dolga után egy kis szórakozást, változatosságot, gasztronómiai élvezetet, egy kis édes semmittevést. Kivált az esti órákban. Mert hiszen napközben még azért akad dolog elég. Az uj borral is sok a baj, a gyümölcsöt is rendezni kell, hogy el ne romoljon.

Az idén ugyis kevés termett. Az almákat, körtéket már elrakták, csak utánuk kell nézni. A szőlőhevengeket talán éppen most aggatják. Aztán itt a diószárogatás ideje is. A répát, burgonyát, retket, zöldséget is most vermelik el. Az istállókat télire készitik. Vendel napja elmulott már, a legeltetésnek innen-onnan vége. A káposztasavanyitás is már sorára vár.

Hát a *vadászat*? Az sem kutya, ha kell is hozzá vadászkutya. A passzió mellett avval is csak van dolog. Aztán, hogy még egy hivatalból üldözendő szójátékot elkövetve fejezzük ki magunkat: mig a városban utcza-hosszat töf-töf, addig a falusi ólakban már javában — *röf-röf*.

Ugy bizony, most van itt a java hizlalás ideje, amely nem csekély aggodalommal jár, részben a sertésvész, részben az éjjeli látogatások miatt, amelyek a hizók szalonjában a kétlábu tollatlan állatok részéről oly gyakoriak.

Hát ennyi mindenféle aprólékos munka mellett, amelyből kijut az uri portáknak, meg a paraszthazaknak egyformán, csak jól esik, ha beköszönt az est, füstöl a kémény, majd meg takaros, jól megrakott asztalon párolog a *vacsora*. Nem utolsó dolog a falusi gazdasszonyok főztje. Még a király is megehetné, amikor ki akarnak tenni magukért. De hát a vacsorának is vége lesz. Már éppen asztalt bontanának. Ekkor azonban kopognak az ajtón.

Persze most még kevésbbé szedik le az abroszt. Előkerül a *karczos*, adott a jó Isten megint, hát helyén való a mottó, hogy — *mért ne innánk*. Szomoruan, vigan, egy a fizetség. Hamarjában sült gesztenye is akad, utóbb óbor, jóbor. Egy-két pipa dohány. Az ördög bibliája is előkerül.

Talán tarokk, talán preferánsz vagy alsós járja. Veszedelmesebb már bajosan. Ott vannak az asszonyok, azok ügyelnek a rendre. Lassanként megkészül a tea is s mire a városi publikum a szinházból a vendéglőbe fordul vacsorázni, a falusiak bucsuzkodnak és nyugovóra térnek. Pap, tanitó, nótárius, póstamester, doktor, patikárius, gazdatiszt, erdész igy találkoznak egyszer-másszor azokban a falvakban, ahol egyetértés uralkodik az értelmiség között. Persze, sajnos, nem mindenütt van már manap igy. De, ahol igy van, ott alkalmat találnak arra is, hogy a téli estéken ne csak egymás házánál, hanem a nép között is összegyüljenek *katholikus körben* vagy a gazdakörben és fölváltva oktassák az egyszerü embereket.

A fölületesség ezeket a tónusokat bizonyára szürkéknek, egyhanguaknak, banálisoknak unalmasoknak találja. Ignoti nulla cupido. Zaj, reklám, föltünés mindenesetre kevés van a falu őszi, téli estéiben. De, aki ismeri ezt a világot, tudja, hogy rendezett viszonyok mellett, derék *keresztény intelligenczia* munkája, vezetése után milyen csodálatos mélységet rejt magában ez a mozdulatlanság. Akinek meg pompázó szinek kellenek, specziális képet láthat a festői népviseletek vidékén bármelyik *romlatlan* falu vasárnapi miséje után. A falunak ez a korzója.

Lulu.

---

* **Bankett az uj táblabiró tiszteletére.** A nagyváradi királyi itélőtábla uj birójának Kepes L. Miklósnak tiszteletére holnap hétfőn este a Pannonia éttermében társas-vacsorát rendeznek kartársai, barátai és tisztelői. A társas-vacsora rendezői részéről felkérettünk a következő sorok közlésére:

Kepes L. Miklós előléptetése alkalmá ól tisztelői és barátai által 1905 október hó 23-án (hétfőn) este 8 órakor a Pannonia szálloda elkülönitett étermében rendezendő társasvacsorára, miután az étkezés étlap szerint történik, nem bocsáttattak ki jegyek s miután csak 3 aláirási iv lett azon czélból körözve, hogy a résztvevők körülbelüli száma iránt tájékozódás legyen, de mert ezen ivek nem juthattak minden érdeklődőhöz, ezen uton hivjuk fel, Kepes L. Miklós tisztelőit és barátait, különösen pedig biró társait és az ügyvédi kar tagjait, hogy a jelzett időben tartandó társas-vacsorán minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

* **Kinevezés.** A nagyváradi királyi itélőtábla elnöke a vezetése alatt álló itélőtábla kerületébe *Sólyom* Kálmán bihardiószegi lakos, végzett joghallgatót ideiglenes minőségü dijas joggyakornokká nevezte ki.

* **Választások a városházán.** Nagy-Várad város törvényhatósági bizottsága október havi közgyülésén *Szücs* Dezső II. aljegyzőt nyugdijazta. A nyugdijazás által megüresedett állást a november havi közgyülésen töltik be választással s amennyiben a választás által a III-ad aljegyzői állás megüresednék, ezt is még a novemberi közgyülésen betöltik. A páiyázati hirdetményt tegnap bocsátotta ki a polgármesterhelyettes. Tegnap már két pályázat érkezett be. A II-od osztályu aljegyzői állásra pályázik *Juricskay* Barna III-ad osztályu aljegyző, a városi tisztikar tehetséges, szorgalmas tagja, aki eddigi munkásságával kiérdemelte a törvényhatóság elismerését. A másik pályázó *Pásztor* Bertalan városi fogalmazó, szintén régi érdemes és munkás tisztviselője Nagy-Várad városának; szorgalmas munkásságot fejt ki a rendőrség bünügyi osztályánál. Az esetleg megüresedő III-ad oszt. aljegyzői állásra is benyujtotta pályázatát. Mint értesülünk, a III-ad osztályu állásra még két jeles fiatalerő is pályázik: *Dayka* Endre városi fogalmazó, aki jelenleg az adóügyi osztályhoz van beosztva és *Szolcsányi* Béla közigazgatási gyakornok, aki a főjegyző mellett müködik. Mindketten már eddigi munkásságokkal is kiérdemelték felebbvalóik becsülését. — A pályázati hirdetmény különben a következő:

Pályázati hirdetmény: Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 397|11437|905 kgy. számu véghatározata alapján a nyugdijazás folytán megüresedett évi 1800 kor. fizetés és 600 kor. lakbér illetménynyel javadalmazott s nyugdijjogosultsággal biró *II-od aljegyzői* valamint az ennek betöltésével esetleg megüresedő évi 1600 kor. fizetés és 400 kor. lakbérilletménynyel javadalmazott és szintén nyugdijjogosultsággal biró *III-ad aljegyzői* állás betöltése érdekéből pályázatot hirdetek. Felhivom ennélfogva mindazokat, akik a most emlitett és Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1905. évi november hó 9-ik napján megtartandó rendes közgyülésében választás utján betöltendő állást elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt pályázati kérvényeiket a folyó évi *november hó 4-ik napján d. u 5 óráig* a főispán urhoz, mint a kijelölő választmány elnökéhez czimezve, Nagyvárad város polgármesteri hivatalához annyival is inkább benyujtsák, mivel a később beadott vagy nem kellően felszerelt kérvények figyelembe vétetni nem fognak. Nagyvárad, 1995. évi október hó 21-én. A polgármester helyettes: *Bordé* Ferencz főjegyző.

* **Temető megáldás.** A várad-ujvárosi központi temető azon része, amely az elhunyt róm. kath. hivek nyughelyéül van kijelölve, eddig nem volt ellátva a kath. temetők jelvényével: a szent kereszttel s neu volt megáldva a temető. Legközelebb, még Halottak napja előtt ezen hiányokon is segitve lesz s a temetőrészben diszes kereszt hirdeti a feltámadást. Október hó 29-én, vasárnap, a szent mise után megy végbe a temető ünnepélyes megáldása s a szent kereszt felállitása. Az előirt szertartásokat *Bundala* Mihály kanonok végzi.

* **A tüzérlaktanya kibővitése.** A Vilmos főherczeg nevét viselő nagyváradi tüzérlaktanya kibővitését már régebben sürgeti a hadtestparancsnokság. Szaporitani akarják a tüzérséget Nagyváradon, de különösen a felszerelés elhelyezésére vonatkozólag van nagyobb térőhelyre szükségük. A kibővitésre vo-

! ! ! Legmegbizhatóbb bevásárlási hely ! ! !

STROHMAYER PÁL áruháza

Telefonszám: 166. az egész megyére. Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám. Telefonszám: 166. az egész megyére.

Szolid, olcsó szabott árak.

Menyasszonyi kelengyék. Legjobb minőségü vásznak és siffonok, véggel és méterenként. Férfi, női és gyermek kész fehérnemüek, ugyszintén mérték vagy minta szerint is. Szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalteritők. Paplanok és matraczok, valamint mindennemü mosóáruk, u. m.: kreton, batist, zephir és szines vásznak a legjutányosabb olcsó árak mellett beszerezhetők vagy megrendelhetők. Költségvetések, minták, ugyszintén 20 koronát meghaladó rendelések. o o o o o o o vidékre bérmentve küldetnek. o o o o o o

natkozó közös tárgyalást a temesvári hadtest-parancsnokság október 26-ra tüzte ki. A tárgyaláson a katonai hatóság és Nagyvárad város kiküldöttei vesznek részt.

* **Bartha Miklós halála**. Tegnap délelőtt valóságos zarándoklás volt Bartha Miklós ravatalához. Tömérdek virágkoszoru boritja a koporsót s a sok babértól és virágtól a ravatatos teremben alig lehet megmozdulni. Koszorut küldtek többek között a képviselőház, a Petőfi-társaság, a Skupstina ezzel a leirással: »A Magyarság Bajnokának«, gróf Károlyi István, a »Független Magyarország szerkesztősége«, Györffy Samu, Papp János stb. A gyászházban bucsuztatót Haypál Benő mond, mire a koporsót Banda Marczi zenekara kiséretével leviszik a gyászhintóra. A menet a Károly-körúton a Kerepesi-uton és a Köztemető-uton át kivonul a temetőbe. A függetlenségi párt nevében gróf Apponyi Albert, az Ujságirók-Egyesülete nevében Cziklay Lajos, a Magyarország szerkesztősége nevében Holló Lajos, a Petőfi-társaság nevében pedig Ábrányi Emil bucsuztatja el a halottat. Kossuth Ferencz a gyászoló özvegyhez a következő levelet irta:

Nagyságos Asszony!

Az országos függetlenségi párt nevében szomorodott szivvel fejezem ki a párt mélységes részvétét; fájdalmában vigasztalja Nagyságodat az a tudat, hogy az Ön fájdalma a magyar nemzet Géniuszának fájdalma is, amely a nemzeti gondolatnak aranytollu nagymesterét vesztette el. Az Ön halottja a magyar függetlenségi eszme halottja. O kidölt a nagy küzdelem közepette, de a lelke, midőn elhagyta a földet, mely a mi hazánk és az ő hazája volt: talán meglátta hazánk láthatárán a hajnal pirkadását, amelyben hitt és bizva bizott, amely jönni fog«.

Nagy tisztelettel
Kossuth Ferencz.«

Az özvegyhez Justh Gyula, a képviselőház elnöke is meleghangu részvéttáviratot intézett.

A temetésen, mely tegnap délután 3 órakor kezdődött, impozáns sokaságu gyászoló közönség vett részt. A közélet kimagasló egyéniségei közül sokan jelentek meg, főként a politikusok sorából. Ott voltak: Kossuth Ferencz, Apponyi Albert gróf, Gullner Gyula, Kaas Ivor báró, Zichy Jenő gróf, Bolgár Ferencz, Wlassics Gyula, Madarász József, Darányi Ignácz, Ugron Gábor, Holló Lajos, Rákosi Jenő és még számosan. Apponyi megható gyászbeszédet mondott. Csatahajóhoz hasonlitotta Barthát, a mely tengeri csatában sülyed el. Mikorra a halott pora összeolvad az anyatölddel, szabad nemzet szabad fiai állják körül a sirját. *Ábrányi* Emil a Petőfi-társaság nevében bucsuzott el a halottól. Majd az ifjuság parentálta el. Háromnegyed ötkor künn a temetőben *Cziklay* Lajos mondott szép bucsubeszédet az ujságirók nevében.

* **Szacsvay Imre emlékezete**. A Szacsvay Imre asztaltársaság, Szacsvay Imre Nagyvárad város első népképviselője gyászos, de dicső vértanui halálának 56-ik évfordulóját holnapután, kedden hazafias kegyelettel ünnepli meg. A vértanu emlékére a Szent László-templomban okt. 24-én kedden d. e. 9 órakor gyászisteni tiszteletet tartanak, melyen résztvesznek az asztaltársaság tagjai testületileg, a 48-as öreghonvédek, a Lajos és Barabás asztaltársaság tagjai. Ezt megelőzőleg vasárnap d. u. 3 órakor, a közs. polg. fiuiskolában 9 szegény iskolásgyermeket felruház. Emlékezésül annak, hogy a dicsőült vértanu nyolcz vértanu társával, kilenczed magával alussza örök álmát a budapesti kerepesi-uti temetőben, a haza szabadságának és függetlenségének feltámadása reményében. Az asztaltársaság a kegyeletes emlékünnepre a következő meghivót bocsátotta ki:

A »Szacsvay Imre asztaltársaság« folyó hó október 24-én, Sacsvay Imre Nagyvárad város első népképviselője gyászos, de dicső vértanu halálának 56-ik évfordulóján kegyeletes emlék ünnepet tart, melyre a város polgárságát hazafias tisztelettel meghivja. Nagyvárad, 1905. október 20-án. A »Szacsvay Imre asztaltársaság« nevében: Katona Mihály, jegyző. Dr Halász Lajos, elnök. Az ünnepély müsora: 1. Október 22-én (vasárnap) d. u. 3 órakor, 9 szegény iskolás gyermek felruházása, a közs. polg. fiu Iskolában (Földszint 10. ajtó.) 2. Október 24-én (kedden) d. e. 9 órakor, Szacsvay Imre emlékére gyászisteni tisztelet a Szent László templomban. 3. Október 24-én este 8 órakor a Szacsvay Imre asztaltársaság ünnepi összejövetele (társas vacsora étlap szerint) a Bihar éttermében.

* **Jogászok matinéja**. A nagyváradi kir. kath. Jogakadémia olvasó és önképző köre folyó évi november hó 12-én a premontrei rendi katholikus főgimnázium disztermében matinét rendez. A matiné müsorát emelni fogja egy bájos urleány, Bary József törvényszéki elnök leányának, Olgának közremüködése, ki egy kedves, derüs monologot fog előadni. A matiné kezdete délelőtt 11 órakor. Belépő dij 1 korona.

A matiné müsora:

1. Üdvözlő beszéd, mondja: Majos Jenő, olvasó- és önképzőköri elnök.
2. Melodráma, előadja: Lukács Béla, zongorán kiséri: Suhajda Béla.
3. Felolvasás, Péterffy Elemértől.
4. Monolog, szavalja: Bary Olga kisasszony.
5. Költemények, Sebestyén Gyulától, felolvassa: Fekete Ferencz.
6. Dalok, tárogatón játsza: Mezey Gyula, zongorán kiséri: Suhajda Béla.

* **Uj doktor**. A nagyváradi ifjuság egyik közkedvelt, rokonszenves tagját *Erdelt* Bélát, ki jogi tanulmányait is a nagyváradi kir. kath. jogakadémián végezte, tegnap, szombaton avatták fel Kolozsváron a Ferencz József tudományegyetemen az államtudományok doktorává.

* **Kamarai titkárok a miniszteriumban**. Vörös László kereskelemügyi miniszter október 23-ikára értekezletre hivta össze kamarai titkárokat. Az értekezlet előirt tárgyai a következők: 1. A m. kir. államvasutak statisztikai adatszolgáltatása a kamarai évi jelentések számára. 2. Az évi jelentések egyéb statisztikai adatainak beszerzése. 3. A vasuti tarifákra vonatkozó, évenként ismétlődő panaszok ügye. Az értekezletre a miniszter meghivta egyszersmind a magyar kir államvasutak igazgatóságát, valamint a m. kir. központi statisztikai hivatalt is. Az értekezleten a nagyváradi kamara képviseletében dr Sarkadi Lajos titkár vesz részt.

* **Hangverseny a Kossuth-szobor javára.** Az ujvárosi ev. ref. egyházi énekkar mához egy hétre, október hó 29-én a Zöldfa szálloda nagytermében hangversenyt és tánczestélyt rendez a nagyváradi Kossuth-szobor javára. A hangverseny müsora következő: 1. Kuruez dalok, előadja az énekkar. 2. Ünnepi beszéd tartja dr *Adorján* Emil. 3. Petőfi csatadala, előadja a vegyes kar. 4. Kossuth dalok fuvolán előadja *Tóth* Zsigmond, harmoniumon kiséri *Huszár* László. 5. Alkalmi szavalat előadja *Jámbor* Lajos. 6. Népdalok, előadja az énekkar. 7. Magyar dal (Kerner melodrámája) zongora, vegyes kar, férfi kar, bariton szóló harmonium kisérettel, előadja *Várady* István. Az énekszámokat zongorán kiséri ifj. *Mazalik* Nándor. A tánczhoz a zenét Dula Miklós és zenekara szolgáltatja. A hangverseny este 8 órakor kezdődik; belépő jegyek ára: számozott ülőhely 2 korona, számozatlan ülőhely 1 kor. Felülfizetéseket a hazafias czélra való tekintettel az énekkar köszönettel fogad és nyilvánosan nyugtáz. Jegyek előre válthatók Tarsoly Ferencz énekkari alelnöknél (Teleky-u.) és Kiss Dávidnál Fő-utcza.

* **Gyászrovat**. Mélységes gyász érte Peczeszőllős uj plebánosát, dr *Szemethy* Gézát. A csapás fiui szivét sujtotta: édes anyja, özv. *Farkas* Gáborné tegnap hajnalban elhunyt. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Alólirottak, számos rokonaik nevében is mélyen lesujtott szivvel, de az Isten akaratában való megnyugvással jelentik, hogy a legjobb anya, nagyanya, testvér, anyós és rokon özv. Farkas Gáborné szül. Dézsy Juliánna Peczeszőllősön, f. évi október hó 21-ik napján, reggel fél 6 órakor életének 64-ik, özvegységének 12. évében türelmesen viselt hosszas szenvedés után nemes és áldozatkész lelkét visszaadta Teremtőjének. Feledhetetlen halottunk hült tetemét folyó évi október hó 23-án fogjuk Körösladányba szállittatni s ott a boldog viszontlátás reményében a f. évi október 24-én, délelőtt 10 órakor örök nyugalomra helyezni. Peczeszőllős, 1905. október 21-én. Dr Szemethy Géza, Szemethy Elemér fiai, Szemethy Pauluska unokája, Szemety Elemérné szül. Nerolits Vilma menye, Dézsy Ágnes, Dézsy Károly testvérei.

Tegnap délután helyezték nagy részvét mellett örök nyugalomra az oly korán elhunyt Gyarmathi *Jassik* János színészt. A fiatal művészember koporsóját a biharmegyei közkórház udvarán szentelték be. Az egyházi szertartás után a Szigligeti szinház tagjai elénekelték elhunyt kollegájuk koporsójánál a »Mért oly borus« . . . kezdetü gyászdalt, mely után megindult a gyászmenet az olaszi-i temetőbe, hol az elhunytat örök nyugalomra helyezték. A földi pályáját korán bevégzett színész koporsójára a gyászoló családon kivül az elhunyt több barátja s a Szigligeti szinház tagjai is helyeztek koszorut.

Részvéttel értesülünk, hogy *Otrok* István sarkadi uradalmi intéző, ki a gróf Almássy család szolgálatában negyven évet töltött el becsülettel, hüséggel. 20-án reggel 4 órakor rövid, de kinos szenvedés után 68 évés korában elhunyt. Temetése ma vasárnap délután fél négy órakor lesz a római kath. vallás szertartása szerint a sarkadi uradalmi központi iroda helyiségéből.

Schenker Ilona ifjan, 18 éves korában elhunyt. A fiatal leány tetemét ma vasárnap délután helyezik örök nyugalomra a róm. kath. egyház szertartása szerint a Fürdő-utcza 4. számu gyászháztól.

Ozvegy *Kovács* Dénesné született Hajnal Eszter élete 67-ik évében hosszas szenvedés után Nagyváradon elhunyt. A matrona halálát kiterjedt előkelő rokonság gyászolja. *Kovács* Dénes fővárosi lapszerkesztő édesanyját veszitette el az elhunytban. A megboldogult fö di maradványait ma vasárnap délelőtt 11 órakor a Sztaroveszky-utcza 21. sz. gyászháznál tartandó ima után Mezőtelegdre szállitják.

* **Adományok a nagyváradi Kossuth-szoborra.** Ujabban a következő adományok érkeztek a Nagyváradon felállitandó Kossuth-szoborra dr Adorján Emil szoborbizottsági elnökhöz. Az Első magyar általános biztositó társaság nagyváradi főügynöksége 50 korona, a nagyváradi és biharmegyei 1848—49-ik honvédegylet 5 kor., egy magát megnevezni nem akaró uri társaság 9 korona. Juricskay Dezső örvéndi birtokos a részére megitélt két rendbeli tanudij összegében 45 korona adománynyal gyarapitotta a szobor alapot. Ezzel a Kossuth-szobor alap *7752* korona 31 fillérre emelkedett. A szoborbizottság ezuttal is kéri azokat, akik a gyüjtőiveket még nem küldték be, hogy azokat e hó végéig a bizottság elnökéhez juttatni sziveskedjenek.

* **Borgőzmérgezés**. A körözs-utczai *Fehér*-féle ház pinczéjében nagyobb mennyiségü ujbor van elhelyezve, mely most forr a

legjavában. Tegnap délután a házmesternek, *Keresztesi* Józsefnek dolga akadt a pinczében ugy öt óra tájban s lement, bár figyelmeztették, hogy veszélyes lemenni az ujbor forrása miatt. Keresztesi azonban a figyelmeztetések ellenére lement a pinczébe, de csakhamar elájult, borgőzmérgezést kapott. Azonban idejekorán észretették a szerencsétlenséget s *Mertz* Nándor füszerkereskedő telefonált a mentőkért, kik a házmestert bevitték a közkórházba, hol most gondos ápolás alatt van. A borgőzméreg hatása folytán a házmester nagyon rosszul van, de az orvosok biznak felgyógyulásában.

* **Az elmaradt telegramm**. Tudvalevő, hogy báró *Fejérváry* Géza óriási reménységekkel nézett a parlamentárissá kinevezett kabinetje rekonstrukciója elé és almában sem jutott eszébe, hogy olyan pénzügyminiszterrel kelljen beérnie, mint Fejérváry Géza. Az volt a meggyőződése, hogy ebben a korrupt világban csak hivni kell az embereket és már jönnek, nem is tartotta sürgösnek a dolgot. Utolsó bécsi audiencziája alkalmával aztán az első nap délelőttjén megegyezett a királylyal, hogy most már előrukkolhatnak a kinevezéssel s mikor hazament, a magyar minisztérium portásának ezt a táviratot adta át, hogy rögtön vigye a postára:

Lukács László, Budapest.

Ő felsége megbizásából kérlek rögtön Bécsbe jönni.

Fejérváry.

Mivel hát báró *Fejérváry* Géza nem adta alább, minthogy *Luhács* László álljon be báró *Feilitzsch* Artur mellé a kabinetbe. A távirat hát elintéződött, erre a fehér hajuszu generális snájdig mosolygással elindult a vejéhez ebédelni. Mivel jó volt a kedve, csintalanul kacsintgatott is a kocsijából a bécsi szép asszonyokra. Hiába, nincsen különb világrész a Kärntnerstrassenál!

Vidám hangulatban elfogyott az ebéd is, a vacsora is, amelynél Fejérváry talán pityizált is a medve bőrére s amikor reggelre jól kialudta magát, az első kérdése ez volt:

— Skerlecz, megjött Lukács?

— Nem jött meg, kegyelmes uram!

— No, majd megjön délre!

Jelentette a dolgot aztán a kabinetirodának:

— Lukács csak délután jöhet meg. Referáljanak erről a felségnek!

A második audienczia igy délutánra maradt — ezt meg is irták a lapok — de *Lukács* László nem jött meg délután sem. Még csak nem exkuzálta az elmaradását. Talán nincsen Budapesten? Fejérváry telefonoztatott a táviróhivatalhoz:

— Nem érkezett vissza egy Lukács Lászlónak küldött telegramm Budapestről?

— Nem!

A dolgot nem lehet most már elodázni éa délután Fejérváry elreferálta a dolgot a királynak, aki méltatlankodva rázta a fejét. És megbizta a generálisát, hogy mivel ugy sem segithetni már a dolgon, hát keressen más pénzügyminisztert.

Fejérváry hazajött s az első dolga az volt, hogy Lukács Lászlóhoz indult nagy sebbel-lobbal.

— Miért nem jöttél Bécsbe? A felség nagyon rossz néven veszi tőled ezt a figyelmetlenséget.

— Tőlem? Hát miért mentem volna, mikor nem hivtatok!

Erre Fejérvárynak esett le az álla:

— Hiszen táviratot küldtem!

— Nekem nem! Különben megnyugtatlak, ugy sem vállaltam volna miniszterséget.

Fejérváryt elfutotta az epe s elnézően legyintett a kezével:

— Hiszen nem is erről van szó. Csak a püspöki kinevezések dolgában akartunk tanácsot kérni tőled . . .

Ezzel ott is hagyta Lukácsot. Persze, megindult nyomban a vizsgálat, hová lett a távirat? A főpostán keresgéltek, de nem akadtak a nyomára. Lukács cselédségét felkutatták, de itt nem birták megoldani a rejtélyt, amely csak most derült ki, hogy Fejérváry ismét Bécsbe ment, hogy esküt tétessen a minisztereivel.

A bécsi magyar minisztérium portása, alig ogy megérkezett, felkéredzkedett hozzá és letördelt előtte:

— Exczellencziás uram, a multkor elfeledtem feladni egy táviratot.

Persze, a boldogtalan legényt menten kidobták.

És Fejérváry uraság azt hiszi, hogy az elmaradt telegramm az oka, hogy még mindig Fejérváry a pénzügyminiszter.

* **Lábakelt bélyegek.** Özv. *Erényi* Sámuelné dohánytőzsdés tegnapelőtt bélyegtartó könyvét bekötés végett elküldte. Tegnap vette észre, hogy a bélyegkönyvben felejtett négy drb. 20 koronás bélyeg szörén-lábán eltünt. A rendőrség megindította az eljárást, és felhivja a tőzsdéseket, hogy ezen 20 koronás bélyegek beváltásáért jelentkező egyént adják át rendőrségnek. — *Manipuláczió a zálogczédulákkal.* *Gergely* Mária szobaleány még juliusban át adta két zálogjegyét *Kiselofszky* Miklósnénak, hogy szerezzen rá 5 korona kölcsönt. Az asszony szerzett is kölcsönt, most azonban mikor a leány visszaadta a pénzt és kérte zálogjegyeit, kisült, hogy az asszony kiváltotta s körülbelül 100 korona értékü ékszereket és jutányos áron tuladott rajtuk. Bünügyi eljárás folyamatban.

* **Megszökött cseléd**. Weinberger Bernáthné tegnap reggel cselédképen felfogadta Balogh Mari nagyszalontai illetőségü 18 éves leányzót, kinek különös ismertető jele, hogy homlokán két nagy forradás van. A fölöttébb szorgalmas leányzó sergett-pergett akárcsak az orsó, jó, szelidnek bizonyult és egyszerre csak másnap hajnali 5 órára ugy eltünt, mint a pára. Magával vitte azonban könyvét, egy pepita ruhaaljat, két méter loden szövetet, egy arany brosstüt, egy siffon köténYt, egy női bluzt, két méter csipkét, egy font szappant, egy himzett gyermekállaruhát. Természetes, hogy mindezen tárgyak nem is annyira az övé, mint inkább asszonyáé voltak. Elfogatása iránt ntézkedett a rendőrség.

* **A hét homora.**

Magas udvar Budapesten.

Látod nem igaz, hogy nincs Budán magas udvartartás!

— Már hogyne lenne igaz?

— Azért, mert ha nincsenek is itt a főherczegek, de állandóan itt vannak az udvari lakájok: a darabant miniszterek.

*

Hihetetlen.

Fejérváry kijelentette, hogy olyan dolgok vannak a programmjában, a melyeket *eddig* mindenki *lehetetlennek* tartott. Téved, *csak ezután* nem fog hinni bennük senki.

*

A jó vásár.

— Eladtátok-e az ökröt Pista?

— E—el!

— Hát a pénz hun van?

— A nincs!

— Hát huvá tettétek?

— Hoztunk haza olyan két uj nótát, hogy megér hat ökröt.

*

Samuka érdeklődik.

— A papa fogai dohányból valók?

— Miért édes kis bogaram?

— Mert ugy hallom, hogyha a nagymamát látja, mindjárt szivja a fogait.

* **Suhanczok tolvajbandája**. *Kecskés* Ede, *Ujvárosi* László, *Kovács* Gergely, *Perecz* Pál és *Tolnai* Gyula 15—16 éves suhanczok, Tolnai vezérlete alatt tolvajbandát alakitottak és rendszeresen lopkodták a kirakatok elé kiakasztott áruczikkeket. A zsenge tolvajokat, kik közül Tolnai és Perecz lopásért kétszer is ültek már a börtönt, tegnapelőtt elfogta a Kispiaczon Német Lajos rendőr, éppen, amint a *Czillér*-féle üzlet előtt kendőket akartak lopni. A rendőrségen beismertek többrendbeli lopást és azt is, hogy rendszerint ugy operálkak, hogy Ujvárosi kihuzta az áruczikkeket tartó gombostüt, Perecz és Tolnai lekapták az áruczikket és oda hajitották az őrt álló Kecskés és Kovácsnak. Mindannyiukat átkisérték az ügyészséghez.

* **Apróhirek.** *Eltünt pipa. Mezei* Albert terménykereskedőnek lakásáról még három hónappal ezelőtt elloptak egy ezüst kupakus S. F. betüs 50 korona értékü tajtékpipát. Káros csak tegnap vette észre a lopást. Panaszára a nyomozati eljárást folyamatba tette a rendőrség.

* **Találtak** 6 darab libát tegnap este. Igazolt tulajdonosa jelentkezzék a rendőrség kihágási kapitányánál; még pedig 3 nap alatt, mert 4 nap mulva már megperdül a libák fölött az árverelő dob.

* **Időjelzés.** A magyar királyi központi meteorologiai intézet időjelzése október 22-ére: Hüvös, elvétve csapadék.

—

x **Dóra-crém** a legjobb pattanások. szeplő, sömör és napégetés ellen *ára 1 kor*, *Dóra-szappan 70 fillér,* készíti **„Kigyó"-gyógyszertár** Nagyvárad, Bémer-tér Telefon: 431. szám.

Bajor sör!

A PANNONIA-szálloda télikert és éttermeiben

minden csütörtökön és vasárnap

DRÉHER-féle korona sörön kivül

eredeti **BAJOR SÖR**

lesz mára **zóna reggelikhez** csapolva, melyre a nagyérdemü közönség figyelmét felhivom, továbbá ajánlom kitünő

magyar s franczia konyhámat, tisztán kezelt boraimat.

Szinház után friss vacsora.

Figyelmes kiszolgálás. == Esténkint zene

Számos látogatást kér

KARNER GYULA,

vendéglős.

x **Igazán bámulatot kelt** mindenkiben az a hatalmas, nagy, szépen és izlésesen összeválogotatott raktár, ami most az őszi ujdonságokból fel van halmozva HAÁSZ MANÓ, kézmű és divat áruházában, Nagyvárad, Zöldfa-utcza elején s mondhatjuk minden különös érdek nélkül, hogy a **legolcsóbban** ottan lehet vásárolni, mivel ottan van a legnagyobb forgalom, ugy, hogy sokszor látjuk, midőn a jó ismerős vevők önmaguk is segédkezett nyujtanak a kiszolgálásban. Tehát e szép raktár megtekintését és és az árak iránti érdelődésöket senki se mulassza el.

x **A Lloyd kávéházban** ma vasárnap este *Dula* Miklós elsőrendü czigány zenekara hangversenyez. Egyben van szerencsém tudatni, hogy kitünő *tekeasztalaimat uj posztóval és uj felszerelésekkel* láttam el, melyek a *legmérsékeltebb dijazásért* állnak a tekejátékot kedvelő közönség rendelkezésére. *Kezdőjátékosok* kellő *oktatásban* részesülnek. A n. é. közönség szives pártfogását kéri tisztelettel: *Kurtág Dezső kávés.*

x Lapunk t. olvasóközönségének szives figyelmét felhivjuk **Czillér Imre** előnyösen, ismert, jóhirnevü divatáru czég lapunk mai számában közölt hirdetésére.

Édes, piros

Bakar-szőllő!

kilója, mig a szüret tart

20 kr.

Mertz csemege-üzletében,

Nagyvárad, Körözs-utcza. — Telefon: *448.*

x **Fábry Testvérek** keresztény áruházát ajánljuk a n. é. közönség figyelmébe.

x **Sok ezer szenvedő** nem vehetí igénybe vagy az évszak alkalmatlan volta, vagy a nagy költségek miatt a Karlsbadi és Marienbadi gyógyforrásokat belső bajainak orvoslására; mindezen akadályok ma már nem gátolják a sikeres gyógyulást, mert a Schmidthauer-féle **IGMÁNDI** keszrüvizben egy oly hazai ásványvizünk van, mely a külföld hirneves forrásait nem csak pótolni képes, de gyógyhatásában azokat tetemesen felül is múlja. Az igmándi keserüviz eddig az egyedüli, melyben tudományos alapon a rádium jelenléte mutatott ki, s ezen nagyjelentőségü felfedezés nyujtja magyarázatát azon csodálatos gyógyerőnek, a mely ezen ásványvizben rejlik. Mint ivó kura otthon bármely évszakban reggelenként fél pohárral használva, kitünő eredménynyel használható gyomor, bél-és vérbajokban, ugy elkövéredés, szivelhájasodás s azzal járó tulladásnál, sárgaság, máj és lépdaganat, czukorbetegség, aranyér, czuz és köszvénynél, vérbőségnél s egyéb belszervezeti bajokban, kiválóan nagy értékü, mint ez idő szerint a legjobb természetes és ártalmatlan hashajtó. Az igmándi keserüviz minden jobb gyógyszertár és füszerüzletben kapható kis üvegben is 30 fillérért, nagy üveg 50 fillér.

x **Egész Nagyvárad beszél arról** a nagy forgalomról ami a *Kenyeres* és *Engländer* jóhirnevü czég (Szt László tér 1) üzletében van. Ez könnyen érthető, mert a választék óriási s az árak rendkivül olcsók. A hölgyközönség saját érdekében felkéretik e czég árainak olcsóságáról meggyőződni s a gyönyörü szép őszi és téli ujdonságokat megtekinteni.

IRODALOM.

Hittem a . . .

Hittem a tavaszban
Boldog önfeledten,
S lángsugár keréken
Elsuhant felettem . . .

Hittem a virágban.
Kertem csupa rózsa . . .
Ápoltam, beczéztem,
S lehúlltak a porba . . .

Hittem egy leányban . . .
Drágakő az ajka —
S göndör fejecskéjét
Más ölébe hajtja . . .

Hiszem az egy Istent . . !
S amióta hiszem:
Nem gyötör csalódás,
S nem vérzik a szivem.

SZINHÁZ.

Heti müsor.

Vasárnap: Lőcsei fehérasszony. bérletszünet.)

A mai előadások. Vasárnap lévén két előadás lesz ma a Szigligeeti szinházban. Délután a győzelmes népszerüségre emelkedett »János vitéz«-t látja viszot a pulikum. Kukoricza Jánost Aradi Aranka játssza először délután, Bagót pedig Székely Gyula, a kinek alakitását Krecsányi Ignácz temesvári szinigazgató is megnézi, mivel a széphangu baritonistát szerződtetni akarja. Este a történelmi dráma ujdonság: Lőcsei fehérasszony« kerül előadásra, alkalmat nyujtva a hétköznap elfoglalt közönségnek is a hallhatatlan magyar regénykirály müvéből készült hazafias darab megtekintésére. A bérletszünetes előadáspáholyai mérsékelt árban kaphatók.

Igazságszolgáltatás.

Alvás által elkövetett elmezavar, mint olyan.

Nem kell a czimen kaczagni; megtörtént a mit odairtunk. Az igaz, hogy csak egy beszédben történt meg.

Valami rablási históriáról volt szó; a védőnek, a rokonszenves ifju Hombár Mihálynak az volt az álláspontja, hogy a tettes a rablást tébolyodott állapotban követte el.

Mikor az esküdtekhez intézendő kérdésekre került a sor, a rokonszenves külsejü ifju védő felállt s mély értelmüen összerántott szemöldökkel a következőket mondotta:

— Uraim! Az igazság veszélyben van, de ha önök rám hallgatnak meg fogjuk menteni.

Uraim! Az én védenczem bolond. De nem közönséges bolond. Mert vannak okos bolondok és bolond bolondok. Az én védenczem az okos bolondok közé tartozik, a mit könnyen be lehet igazolni.

Uraim! Mint hivatalból észlelendő semmiségi okot előterjesztem, hogy a törvényszék nem vizsgálta meg eléggé bolond-e védenczem s ha bolond, hogy bolondsága az okos kategóriába tartozik?

Eme hivatalból észlelt semmiségi ok m gszüntetése végett kérem, méltóztassék meghallgatni a törvényszéki orvosokat arra nézve, mik az okosságnak és mik a bolondságnak tünteti? E kettőből meg lehet konstruálni védenczem szellemi állapotát.

Uraim! Két kiváló szakértőre is fogok hivatkozni azzal a véleménynyel szemben, amelyet védenczemről a letartóztatottak elmevizsgálata alkalmával kiállitott Moravcsik tanár. Kérem először is Moravcsikot sürgönyileg megidézni s megkérdezni tőle, komolyan állitja-e, hogy védenczem nem bolond? Lehet-e ilyet határozottan mondani akárkiről?

(Egy esküdt (nézi a védőt): Mem!)

Nos, önök is ezt valljak! De azonfelül kérem kihallgatni a tébolydából Pintye Gligot, akit mint közveszélyes őrültet nemrég szállitottak be. Uraim! Mondja meg Pintye Gligor itt saját tapasztalatából, nem olyan tünetek mutatkoznak-e az én védenczemen, mint aminőkért őt az elmegyógyintézetbe vitték? Ezek után kérem Moravcsik és Pingye szakértők szembesitését.

Amennyiben ez el nem rendeltetnék — bár kizártnak hiszem — kérdést teszek. S ez a következő:

Igaz-e, hogy védenczem bolond, *amit az által követett el*, hogy éppen a vonaton Nagyenyedtől Nagyváradig alaludt?

Ezek után, ha van lelkük, próbálják elitélni védenczeimet!

Szólt és diadalmas mosollyal leült.

MULATSÁG.

Kolonestély. A magyarországi szabómunkások és munkásnők szakegyletének nagyváradi 12. számu csoportja 1905. évi október hó 29-től kezdve 14 egymásutáni vasárnapon Friedman Márton okl. táncztanitó vezetésével a Fekete Sas nagytermében zártkörü kolonestélyt rendeznek. Beléptidij: férfiaknak 1 kor., hölgyeknek 60 fillér. Kezdete mindenkor este 8 órakor.

NYILTTÉR.

Bumbera Imre
polgári- és papi-szabó
Nagyvárad, „Bazár"-épület, szinház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a **legujabb divatu** és a **legjobb minőségü ŐSZI** és **TÉLI** szöveteim raktáron vannak, melyekből a legujabb és legelegánsabb szabás szerinti ruhákat készitem nagybecsü megrendelőimnek.

Különösen felhivom a Főtisztelendő papság figyelmét **SIMA, FEKETE** áruimra, melyekből nagy raktárt tartok a **Főtisztelendő papság részére**. Állandóan nagy választék **reveranda, czimáda** és egyházi **kvadrátusokból**. **Rivétum** fekete és viola szinben, továbbá egyedüli raktára a mai idény legszebb és legczélszerübb **hit, remény, szeretet övének** (cingulus), mely egyedül **csak nálam szerezhető be.**

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemü közönség becses pártfogását kérem, föl kell emlitenem, hogy elvem mindig a jó munka, jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsü megrendeléseit kérve, maradtam kitünő tisztelettel:

Bumbera Imre,
1348. polgári- és papi-szabó.

BUTOR-IPARTELEP
Nagyvárad, Szent László tér
RIMANÓCZY-HÁZ. Holdas templom mellett.
Telefonszám az egész megyére 584.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy

butor

nagyraktáramban

modern szalon-, ebédlő-, háló- és fürdőberendezések, valamint mindennemü **tükör, réz- és vasbutorok** a lehető legszolidabb árszámitás mellett a **legszebb kivitelben** szerezhetők be.

Saját műhelyemben

személyes felügyeletem mellett készülnek minden e szakmába vágó **asztalos, kárpitos** és **diszitő** stb. **munkák, javitások** a legjutányosabb árszámitás mellett.

Tisztelettel
Büchler Márton.

Táncintézet
megnyitás!

1323

Kovács Tivadar
balletmester

a magy. kir. nagyváradi honvéd hadapródiskola és Orsolya-zárda táncztanára táncztanfolyamát — közbejött sürgős elfoglaltsága miatt — **az idén csak okt. hó 23-án nyitja meg a «Zöldfa»-szálloda disztermében.** — Az oktatás felöleli az egész koreográfiai tánczmüvészetet és testaesthetikát.

Értekezhetni és beiratkozhatni már most lakásán: Beőthy Ödön-utcza 11. sz. a.

Pártoljuk a honi ipart!

Az „Első nagyváradi czipő- és csizmagyár“

Moskovits Farkas és Tsa

kicsinybeni eladási üzletében.

(*Kossuth-utcza*, régi rendőrségi épület.)

helyi kis iparosok által készitett **kézimunka czipők kaphatók eredeti gyári szabott árakon**, hol mindenféle nagyságban készülnek és nagy választékban raktáron vannak.

Tisztelettel:

Moskovits Farkas és Társa.

Telefon: 417. *Szabott árak.*

TÁVIRATOK.

A válság.

A kormány helyzete.

Budapest, okt. 21. (Saját tud. táv.) *Fejérváry* és *Kristóffy* együttes audienczija, mint Bécsből jelentik, egy órától kettőig tartott. Ő Felsége kegyesen fogadta előterjesztéseiket. Délután öt órakor Budapestre utaztak. A kormány programmját illetőleg homloktérben van most a radikális abszolutizmus legkényesebb pontja, az általános választói jog. Egy bécsi lap azt irja, hogy Kristóffy sohasem kényszerült reformjának alapgondolatában változtatni. A tervezet gerincze az általános egyenlő választói jog, tehát nem a kettősrendszer. A fölosztalás gondolatával egyelőre nem foglalkozik a kormány. A Bud. Tud. is konstatálja, hogy az a hiresztelés, mintha a kormány választói reformtervezetet redukálta volna, alaptalan.

Hir szerint nemzeti tartalma is van a kormány programmjának. A külügyi képviselet terén tejles paritást igér.

A vezérbizottság hétfői ülésén még nem foglal végleges állást a kormánynyal szemben, hanem bevárja, amig publikálja programmját. Ugyanerre az álláspontra helyezkedik *Bánffy* is, aki a Vásárhelyi-szobor leleplezésére Szegedre utazott.

Egy a kormányhoz közelálló bécsi lap egyébként *Apponyit* igyekszik bünbakul föltüntetni hihetetlenül hangzó badar czikkében, melyben azt irja, hogy ugy a szeptember 23-iki audienciának, mint Fejérváry ujabb kinevezésének Apponyi az oka, akire a *király haragszik*.

Hajsza emberek után.

A kormány kétségbeesett hajszát folytat emberek után. Főként uj főispánokra vadászik. Markbreit Gyula uj disszidens képviselőnél Fejérváry és Kristóffy nevében három szabadelvü képviselő járt, a kik mindenáron rá akarták birni, hogy egyik megye főispánságát vállalja el. Huszonnégy órai gondolkozás után kijelentette, hogy nem vállalkozik. Lányi hir szerint kilencz birót tudott rávenni, hogy csapjon föl főispánnak. Az uj főispánok közt lesz, állitólag, négy zsidó és két oláh.

De bár ilyen nagy a megszorultság s ennyire futkoznak emberek után, jól értesült politikai körökben — Dési Géza államtitkár-jelöltségét még sem tartják komolynak.

A kormány emellett emberei javára sajátságos csinyt tervez. Azt, hogy a választási elnököket maga fogja kinevezni.

Ez a terv a legabszurdabb, bár a hiresztelés azt is tudni véli, hogy Kristóffy ezt a merényletet valahogy törvényes formába fogja öltöztetni.

Baneth.

Budapest, október 21. (Saját tud. táv.) *Dénes* József vasuti ellenőrt letartóztatták.

Törvénysértő törvényhozók.

Budapest, okt. 21. (Saját tud. távirata.) *Herczegh* Ferencz és ifju *Madarász* József mai kardpárbajában a felek kétszer hevesen összecsaptak. Az első összcsapásnál mindketten lapos vágást kaptak. A második összecsapás alkalmával Herczeg *jobb arczán fülétől szájáig* terjedő vágást kapott. Herczeg folytatni akarta a párbajt, az orvosok beszüntették. A felek nem békültek ki.

Királyválasztás Norvégiában.

Budapest, okt. 21. (Saját tud. táv.) A norvég királyválasztás kedden lesz. A norvég nép szivesen fogadja Károly dán herczeg jelölését, akinek jelöltségét Eduárd angol király támogatja, ami Anglia barátságát jelenti. Másrészt Vilmos császár sem fog a választás ellen kifogást emelni.

Angol felirat a pápához.

Budapest, okt. 21. (Saját tud. táv.) A vesztminszteri érsek és liverpooli püspök egy abbumot hoztak a pápának az angol katholikusok üdvözlő feliratával. A felirat azt az óhajtást fejezi ki, hogy a pápa kapja vissza Rómát és a bitorlók térjenek meg. A felirat átnyujtásánál jelenvolt a biboros államtitkár is.

Agyonvert ügyvéd.

Budapest, okt. 21. (Saját tud. távirata.) *Miloszavlyévics* Milán szabadkai ügyvédet *Ulrich* nevü ember Szabadkán vasbottal agyonütötte.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, okt. 21.

Buza okt. — — — — —	16·38
Rozs okt.-re — — — —	13·16
Tengeri április 1906. — —	13·38
Zab ápr.-ra — — — —	13·16
Repcze aug.-ra — — — —	21·06

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 okt. 21-én.

Magyar aranyjáradék 4% — — —	118.30
Magyar koronajáradék 4—% — —	95·85
Magyar koronajáradék 3½% — —	86·55
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	96·—
Horváth-szlavon földtehermentesitési kötvény	97·50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön —	2·19
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön —	162·50
Osztrák járadék papirban — — —	100·—
Osztrák járadék ezüstben — — —	101·20
Osztrák járadék aranyban — — —	119.40
Osztrák korona járadék — — —	100·45
1860. oszt. államsorsjegyek — — —	1·60
Osztrák-magyar bankrészvény — —	16·50
Magyar hitelbank részvény — — —	785·75
Osztrák hitelbank intézeti részvény —	676·75
Osztrák-magyar államvasuti részvény —	678·50
20 frankos arany (Napolendor) — —	19 03
Német birodalmi márka — — — —	117·65
London vista — — — — — —	240·30
Páris vista — — — — — —	95·45
20 márkás arany — — — — —	26 49

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Uj szücs-üzlet.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy **Fő-utcza 7.** szám alatt (az orsolya-zárdával szemben, a

Horváth-féle szücs-üzletet

áltvettük s azt a legmagasabb igényeknek is megfelelően a **legfinomabb szőrme-árukkal berendeztük.**

Elvállalunk mindennemü **szücsmunkák elkészitését és átalakitását, valamint nyers vadbőrök kikészitését is.**

Raktáron tartunk kész bundákat, szőrme-kabátokat, colliert, muffokat, sapkákat.

Utazó bundák és lábzsákok

jutányos áron kölcsön is kaphatók.

Jó munkáról, szolid árakról és pontos kiszolgálásról biztositva, kérjük a n. é. közönség szives párttogását. Kiváló tisztelettel

Zboray és Adler.

Butorvásárlók figyelmébe!

Olcsó

BUTOR

gyári árban, kezesség mellett

háló-, ebédlő-, szalon és *uriszoba berendezések*, valamint egyes butordarabok a

Magyar Műbutorgyár

Részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő-utcza elején.

Üzletvezető: **PORJESZ HERMAN.**

Teljes lakás-, kávéház- és szállodaberendezések müipari vállalata.

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Óriási szerencse Töröknél!

Felülmulhatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt *21 millió* koronánál több nyereményt fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek; egyedül az utóbbi 6 hónapban a *2 legnagyobb nyereményt*, és pedig:

kétszer a nagy jutalmat a **600.000** koronás főnyereményt

a legnagyobb **400,000** » »

továbbá 4 à 100,000, 3 à 90.000, 2 à 80,000, 3 à 70,000, 3 à 60,000, több 50.000, 40.000, 30.000, 25,000, 20,000 15,000 10,000 koronás és ezeken kivül még sok egyéb nagy nyereményt.

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb megkezdődő, a világ legcsélydusabb osztálysorsjátékkában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 16. magyar osztálysorjátékban **110.000** sorsjegyre ismét **55.000** pénznyeremény jut összesen **14 millió 459.000 korona** hatalmas összeget sorsolnak ki

Rendelje meg a neve mellett álló szerencseszámot!

Sok pénz széppé varázsolja az életet! Talán meglepi a férj a feleséget vagy az asszony az urát a neve mellett álló sorsjegy megvétele által egy főnyeremény-nyel. A véletlen nagy szerepet játszik az életben és könnyen meglehet, hogy éppen egy szerencsés véletlen folytán a neve melletti számot eltalálta, melyre egy nagy nyeremény jut.

Adám, Adél	12109	Dezső, Erzsébet	65878	Iván, Jolán	2393	Ottó, Melánia	21451
Adolár, Agnes	3223	Ede, Eszter	4043	Jakab, Józsa	93322	Ödön, Narczisz	55177
Adolf, Agota	22037	Elek, Etel	41799	János, Judith	35597	Pál, Neszti	2737
Agoston, Amália	60017	Elemér, Flóra	107273	Jenő, Juliska	54895	Péter, Olga	51515
Aladár, Anna	41777	Emil, Franciska	32443	József, Karolin	17339	Pista, Paula	101969
Albert, Anatolia	74366	Endre, Frida	92777	Kálmán, Katinka	63775	Richard, Pelagie	34855
Alfréd, Apollonia	20292	Ernő, Genovéva	52551	Károly, Katalin	48741	Róbert, Petronella	79787
Akos, Aranka	101001	Ferenc, Gertrud	12115	Kornél, Klára	66344	Rudolf, Piroska	12533
Ambrus, Berta	50901	Frigyes, Gabriella	93989	Kristóf, Klotild	7279	Salamon, Regina	65827
András, Blanka	35266	Fülöp, Gizella	60037	Lajos, Kornélia	109707	Samu, Rózsika	17718
Antal, Borbála	2392	Gábor, Hedvig	20099	László, Krisztina	50919	Sándor, Rozália	38107
Arnold, Boriska	90372	Gáspár, Heléna	79747	Leó, Kunigunda	96622	Simon, Sári	107397
Arpád, Bettí	32417	Gergely, Henriett	51631	Lipót, Laura	21624	Tamás, Sarolta	48564
Arthur, Belia	105317	Géza, Hermina	38997	Lőrinc, Lenke	66022	Tibor, Szeréna	74377
Aurél, Brigitta	13223	Gusztáv, Hilda	2736	Manó, Leónia	6270	Tihamér, Theodoria	2727
Attila, Cecilia	52333	György, Ibolyka	55487	Márkus, Lidia	31484	Titvadar, Teréz	34950
Balázs, Cornelia	74397	Gyula, Iduska	35375	Márton, Lina	95297	Tóbiás, Terus	55477
Bálint, Dóra	24034	Henrik, Ilona	34477	Mátyás, Ludmilla	52977	Vendel, Valeria	20005
Barnabás, Dorottya	9001	Hermann, Ilma	92794	Mihály, Lajza	24232	Viktor, Veronika	101011
Béla, Cecilia	38277	Hugó, Ilka	46495	Miklós, Magdolna	65146	Vilmos, Viktória	50908
Benedek, Eufemia	108855	Ignác, Irén	12115	Miksa, Melvin	48562	Vince, Vilma	12413
Bernát, Emma	51377	Illés, Irma,	45273	Mór, Margit	12303	Zoltán, Zsófia	65565
Dániel, Ernesztin	101911	Imre, Izabella	109333	Nándor, Mária	109859	Zsigmond, Zsuzsanna	5462
Dávid, Éva	16864	István, Anna	27174	Orbán, Martha	58784		
Dénes, Evelin	52157	Izidor, Johanna	58077	Oszkár, Matild	67197		

Legnagyobb nyeremény esetleg **1,000.000** korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyer. 400.000, 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80000 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 3 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000, 8 à 15.000, 36 10000 K

és még sok egyéb nyeremény.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerü árai:

1/8 eredeti sorsjegy frt. —·75 vagy kor. 1·50 — 1/4 eredeti sorsjegy frt. 1·50 vagy 3 kor.
1/2 » » » 3·— » » 6·— 1/1 » » » 6·— » 12. »

A sorsjegyeket utánvétel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket fenti eredeti szerencsesorsjegyekre kérünk azonnal, de legkésőbb

f. évi október hó 29-ig

bizalommal hozzánk beküldeni, miután ezen szerencseszámok gyorsan elfogynak.

TÖRÖK A. és TSA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főrudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46 a. I. fiók: Váczi-körut 4 a.

II. fiók: Muzeum-körut 11 a. III. fiók: Erzsébet-körut 54 a.

Világhirü

előpataki gyógyviz

Egy üveg ára 26 fill.

Számtalan elösmerő nyilatkozat, a kik ennek használata után a legjobb egésszégnek örvendenek! Különösen ajánlható a következő bántalmaknál:

1. **A gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorgörcs, gyomorégésben** a tulságos nyálka és savképződéssel járó *emésztési zavarokban, gyomor- és szélzsábában, hányatoknál.*

2. **Altesti vérbőségben**, *vérpangásban, aranyérben* s az ezzel járó *rásztkór* s *kedélykór* szokásos székrekedéseinél.

3. **Máj-** és *lépdaganatokban*, az epe kivezető csöveinek *hurutos* bántalmainál, *sárgaságban, epekövekben*, a pozsgerj és váltólázakból származott lépdagoknál.

4. *Fejlődési sápkórban* s az ezen alapuló hószám zavaroknál, a *görvélykór* torpid alakjainál s különösen vérszegénységi állapotoknál,

5. A vesék és hugyhólyag *hurutos bántalmainál*, a kezdődő *hugykö és fövény-lerakodás* eseteiben kitünő *hugysavoldó.*

6. *A méh idült tömüléseinél, dagainál, fehér folyás s rendetlen havadzásnál.*

7. *A nemi részek gyengeségeiben.*

8. *Angolkórban*, egyáltalában gyermekeknél a szervezet ép és erős kifejlődését vas és mésztartalmánál fogva meglepően elősegiti, egészséges embereknek is üditő italul szolgál, s különösen borral vegyitve a háztartásoknál általános használatbna van.

Egy üveg ára 26 fill.

Egyedüli főraktár Biharmegye részére.

Maár és Szabó

füszer-, csemege- és ásványvizek kereskedése

NAGYVÁRADON.

ÚJ KÁRPITOS-ÜZLET.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy helyben, a Stern-féle palotában (Olaszi, Fő utcza a Széchenyi szállodával szemben) saját czégünk alatt

kárpitos és diszitő műhelyt

nyitottunk.

A legmagasabb szakismerettel fogunk igyekezni, ezen szakmába vágó munkákat a legszolidabbb árakban és kivitelben izlésesen eszközölni.

Jelen igéretünkre feljogosit bennünket az, hogy Szolga Ferencz ur, czégünk beltagja, ki helyben a Preis M. és Fia czég elsőrendü butorüzletében *huszonnyolcz éven* keresztül mint müvezető volt alkalmazva s ezen idő alatt mindenkori igyekezete volt az igen tisztelt megrendelőit a legteljesebbre kielégiteni.

Most, hogy saját kárpitos és diszitő műhelyünk megnyilt, kettős ambicióval oda fogunk hatni, hogy a n. é. közönség teljes bizalmát kiérdemeljük és megtartsuk.

Kiváló tisztelettel

Szolga Ferencz és Sándor,

kárpitos és diszitők.

HIRDETÉSEK

jutányos árban

felvétetnek

a

„TISZÁNTÚL"

kiadóhivatalában.

Globus

OCASSION!

Átköltözés miatt a Rimanóczy-házban levő összes

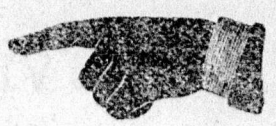
czipők, kalapok, téliáruk, keztyük, harisnyák,

november 1-ig az összes gyári raktár, gyári áron alul elárusittatnak, melyre a nagyérdemű közönség figyelmét felhivjuk.

Tisztelettel: ***FÁBRY TESTVÉREK***

Wallerstein Fülöp Fiai Nagyvárad, Debreczen, Kolozsvár.

A t. vevőközönséghez.

Aki kevés költséggel akar szép és legujabb divatu ***női és gyermek felöltőket, ruhakelmét, vásznat és fehérneműt, szőnyeget, függönyt pokróczokat*** és több e szakmába vágó czikkeket ***előnyös fizetési feltételek mellett*** vásárolni, látogassa meg a solid árakban elismert

Wallerstein Fülöp Fiai czég

nagyáruházát, Nagyvárad, Bémer-tér (a szinházzal szemben.)

a hol folytonos **alkalmi vételek** által sokféle különlegességek kerülnek eladásra.

A többek között most lettek véve nagy mennyiségben **sima, divatos szinü selymek** melyeket már 1 koronától kezdve árusitunk.

Továbbá ***nagymennyiségü 120 czm. széles téli szövetek métere 40 kr-tól.***

10.000 gombolyék legszebb szinekben, ***selyem pamut 14 kr.***

Tenisz barchetek jó minőségü és jó mosó 80 czm. széles 16 krajczár.

Nagy választék bélès és rövidárukban.

Becses megrendelését kérve vagyunk

kiváló tisztelettel **Wallerstein Fülöp Fiai.**

Egy bösendorfi zongora eladó.

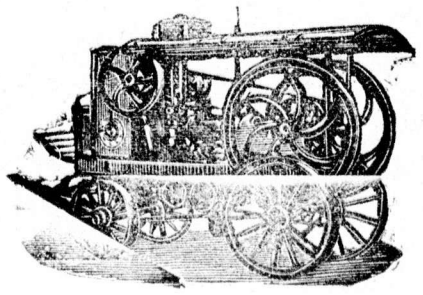
Wallerstein Fülöp Fiai Nagyvárad, Debreczen, Kolozsvár.

Wallerstein F. Fiai Nagyvárad, Debreczen, Kolozsvár.

Wallerstein F. Fiai Nagyvárad, Debreczen, Kolozsvár.

DEBRECZENI LAJOS

gőzerőre berendezett gépmühelye
Kolozsvári-utcza 29/43. Nagyvárad

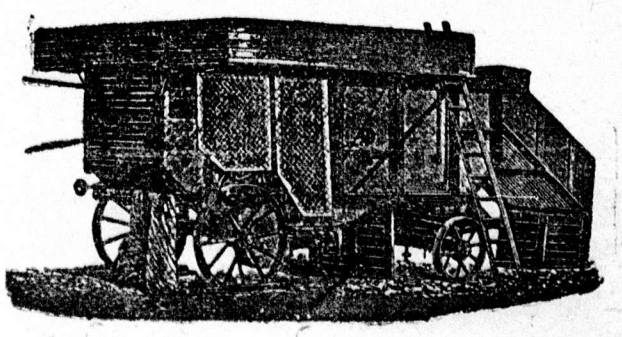

Ajánlom a mai kor igényeinek teljesen megfelelő uj gépekkel berendezett mühelyemet; s ujonan felépitett gőzcséplőgépeimet, valamint elvállalok bármilyen gépek teljes kijavitását avagy ujonan átalakitását felelőség mellett; u. m. *járgányokat, petróleum, gáz, benzin, gőzmotorokat, gőzgépeket-gőzcséplőgépeket* és mindenféle gépezeteket.

Készitek mindenféle egyenes és hajlitott tengelyeket s mindenféle esztergályozásokat, vas és réz, öntéseket, csapágyakat megmunkálva, eltörött vagy minta után.

Teljesen uj tüzszekrényeket avagy kijavitását s gőzmalom berendezések javitását elvállalom.

Uj villanyvilágitó gépeket (Dinamó) teljesen felszerelve készitek bármilyen nagyságban.

Uj gőzhenger furógépemmel (czilinder) hengerfurásokat s gépről való leszerelés nélkül vidéken s uj karikákkal együtt pontosan készitek.

Eladók több 6—8 lóerejü M. Állami vasrámás **uj cséplőgépek**, 6—8 lóerejü gőzgépek **uj használati engedélylyel** teljesen üzemképesek **felelősség mellett**

Nagyvàrad város

VILLAMOS MŰVE

értesiti a n. érd. közönséget, hogy **izzólámpa körtéket** tart raktáron 3. legfeljebb 3·4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), szines fényképész-lámpák és mindennemü izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nernst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyergyánként 1·5 watt fogyasztással.

Csillárok, ivlámpák és **villamosmotorok** eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos mü igazgatósága elvállalja

villamosvilágitási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővitését, átalakitását, javitását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálczák szállitását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellet.

Nagyobb megrendeléseknèl megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

A

„Nagyvàradi Hitelbank“

(Kossuth Lajos-utcza 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölcsönöket

nyujt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt folyósit. Kölcsönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsű-bizonyitvány mutatandó be. Drágább kamatozásu kölcsönöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámitol **váltókat.**

Értékpapirok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Az igazgatóság.

SÁRKÁNY S.

Bankháza, BUDAPEST, VI., Ó-Utcza 6.

Telefon 80-89. a magyar királyi szab. Oszlálysorsjáték főárusitója. **Telefon 80-89.**

Sürgönyczim: **Sárkányék Bpest.** Folyó számla: Pesti m. keresk. banknál és a m. kir. postatakarékpténál.

Legmagasabb pénzkölcsönt nyujtok sorsjegyekre és értékpapirokra, bárhol elzálogositott sorjegyeket saját pénzemen kiváltok és ezekre nagyobb kölcsönt adok; letétjegy, zálogjegy beküldendő. Kedvező feltételek mellett a a kölcsön részletekben is visszafizethető.

Budapesti és Vidéki kereskedöknek, iparosoknak váltóit leszámitolom és könnyen törleszthető váltó és személyhitelt nyujtok.

Tisztviselők és katonatisztek amortizatiós kölcsönt kaphatnak.

Háztulajdonosok és földbirtokosoknak

II-ik és III-ik helyre való betáblázásra azonnal folyósithatok.

Semmiféle **előleges jutalékot nem kérek**, ugyszintén minden levelet, válaszbélyeg nélkül is, rögtön elintézek.

SÁRKÁNY S. Bankháza Budapest, VI., Ó-utcza 6. 25 év óta törvszékileg bejegyzett czég.

Megjegyzés: A XVII-ik sorsjáték I-sö osztályu sorsjegyei már megjelentek és kérem egyuttal b. megrendeléseit, a legjobb és legpontosabb kiszolgálásról előre biztositom, minden nyereményt azonnal kifizetek.

A következő szerencse számokat ajánlom, mert ezek nagy nyereménnyel még nem lettek kisorsolva:

2979	1218	12953	16065	35733	44596
51325	58162	80847	99191	101580	105655

Kivágandó.

Megrendelőlap.

SÁRKÁNY S. bankáza Budapest, VI., O-utcza 6.

Megrendelem önöknél a ..... számu { egész / negyed / fél / nyolcad } sorsjegyet

és ennek árát { postautalvánnyal küldöm / kérem utánvenni }

A nem kivántat tessék kihuzni.

Név: .....

Lakhely: u. p. .....

Olcsó kölcsön.

Tisztelettel értesitem a pénzkölcsönt kérő t. feleket, hogy Mészáros utcza 2. sz. a. (Köröspart, Stiedl-féle ház, szemben a Rimanóczy szállodával)

bankbizományi és hitelforgalmi irodát

nyitottam. A pénzpiacz terén bank tisztviselői és 12 éven át volt takarékpénztári titkári állásomban nyert bő tapasztalatok, valamint előkelő bankok képviselete alapján:

1. Jelzálog és hosszu törlesztéses kölcsönöket (melyekben a töke és kamat is benn foglaltatik) 10—50 évre a lehető legrövidebb idő alatt és legalacsonyabb kamatláb mellett minden előzetes dij és költség nélkül folyósittatok;
2. régebbi tartozásokat olcsóbb kamatu kölcsönökkel cserélek fel;
3. köztisztviselőknek, katonatiszteknek állami, megyei és városi hivatalnokoknak csekély heti részletekben törlesztendő 10—15 éves személyhitelt eszközlök ki.

Mindenféle kölcsön ügyletben szivesen állok rendelkezésre, és minden dijazás nélkül szolgálok felvilágositással, utbaigazitással délelőtt 9—12-ig. d. u. 3—6-ig.

Tisztelettel

Faludi Ignácz,
volt takarékpénztári titkár.

Telefon szám 424 930.

Az elmult rendkivüli száraznyár folyamán ismét a

Küküllőmenti Első Szőlőoltvány-telep

Tulajdonos: **Caspari Frigyes Medgyes, 46. N.-küküllőm.**

volt az egyedüli az egész országban, mely oltványait óriási mennyiségü, naponta **5 millió literny vizzel** öntözte, s ennek folytán az egyedüli szőlőtelep, amely ez évben is valóban szép és minden tekintetben kifogástalan minőségü szőlőoltványokat szállit.

Képes árjegyzék számos elismerő levéllel ingyen és bérmentve.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

kézmű- és női divatáru raktár

Nagyvárad, Fő-utcza (Bazár épület).

Olaszi leglátogatottabb üzlete.

Bámulatos szép őszi ujdonságok

érkeztek, melyeknek megytekintése figyelmet érdemel.

Olcsó árak tekintetében ez üzlet utólérhetetlen.

A több mint félszázad óta fenálló

Le Conservateur

franczia életbiztositó és kiházasitó intézet, leányoknak **hozományt**, fiuknak **kezdő üzleti tőkét**, szülőknek **nyugalmas aggkort** biztosit

Vezérképviselőség:

NAGYVÁRAD,
SCHLAUCH-TÉR,
Komáromy Jenő.

csekély évi befizetés alapján.

Az intézet kimutatott tőkéje

482 millió korona.

Orvosi vizsgálat nincs!

Magyarországi igazgatóság
Budapest, VII., Kerepesi-ut 30. szám.

Előnyös feltételek.

Aki kitünő étvágyfokozó asztali italt óhajt,
Aki gyenge, lábbadozó
Aki ideges, álmatlan,
Aki vérszegény,
Aki sovány,
Aki szoptat,
Aki tüdőbeteg

ne mulassza el saját érdekében a kitünő hatásunak elismert és rendkivül tartós.

HERCULES SÖR

maláta-tápsör
különlegességet inni.

Kapható minden nagyobb csemege-, füszer-kereskedésben, kávéházban, vendéglőben és a HERKULES SÖRFŐZDE szétküldési telepén. Budapest. VII., Bethlen tér 3,

Telefon 63-67. —— Árjegyzék ingyen. ——

Vidékre postán küldünk 5 kg. próbaküldeményt (6 üveg) utánvéttel. Kaphható Nagyváradon: ***Kiss Károly*** czégnél.

Uj üzlet.

Tisztelettel van szerencsém értesiteni a mélyen tisztelt vevőközönséget, hogy helyben a

Fő-utczán

ujonnan épült Stern-palotában, a Széchenyi-szállodával szemben egy

füszer-, csemege-

üzletet nyitottam.

Hol is mint városunkban jelenlegi vállalatom hézagot pótló intézmény, amennyiben főelvem a legkisebb bevásárlásnál is a nagybani árakat alkalmazni a legfinomabb elsőrendü áruk és pontos előzékeny kiszolgálás, amidőn is kegyes támogatásukért esedez

mély tisztelettel:

Blaha Istvánné.

Helybelyi megrendelések azonnal házhoz küldetnek, vidékiek dijtalan csomagolással vasuthoz szállitva.

Uj sirkeritési osztály!

Grünwald Jenő
épület- és *műlakatos*
Nagyvárad, Uri-utcza 39. (Saját ház.)
Telefon szám 434.

Vizvezetékek és csatornázások.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, miszerint 12 év óta fennálló elsőrendü épület- és mülakatosmühelyemben egy külön osztályt létesitettem

kizárólag sirkeritések

készitésére, melyben eredeti minták, a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelüekig készenlétben vannak, továbbá vagy 2000-féle mintarajz áll a n. é. közönség rendelkezésére, melyből tetszés szerint választhat.

Az árak tekintetében pedig a legolcsóbb vagyok.

Költségvetéseket ingyen készitek.

A n. é. közönség eddigi bizalmát megköszönve, kérem ez uj vállalatomban is szives pártfogását, vagyok

1185. kiváló tisztelettel
Grünwald Jenő,
épület- és műlakatos.

Uj rendszerü asztalalaku takarékkályhák.

Mindennemü lakatos munkák és javitások

Kiadó lakás.

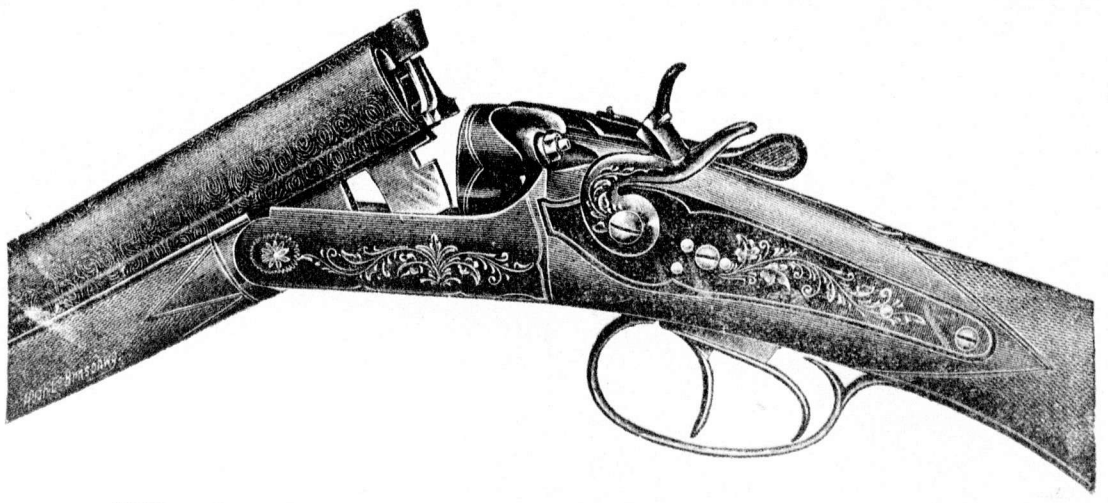
A Nagypiacz-téren, Mandel-féle házban 4 utczai szoba s a hozzá tartozó mellékhelyiségekből álló emeleti lakás ***1905. november 1-re kiadó.***

Értekezhetni a »Polgári takarékpénztárnál» Kossuth-utcza 4 szám. 12621

Lőrincz Mór Nagyvàrad, Szt. Jànos-u. elején.

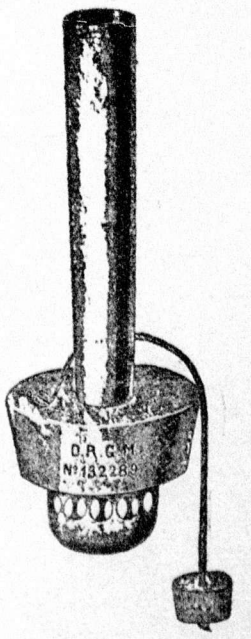
Fióküzlet: **Zilah, Rákóczy-utcza.**

Lüttichi, Angol és suhli **FEGYERVEK**
töltények és vadászati kellékek a legmérsékeltebb árban.

Must mérők
Bor »
Pálinka »

Szabadalmazott mustpipák, fa és parafa hordóba való dugók és facsapok nagy választékban.

Tüzijátékok
szüreti békák

Egy tanuló fizetéssel felvétetik.

Hajvágó gépek, önberetvák.

Flegman Ármin

női-divat áruháza

Nagyvárad, Olaszi, Bémer-tér.

Értesiti a tisztelt közönséget, hogy raktára az idény ujdonságaival dusan fel van szerelve és hogy az árakat tetemesen **leszállitotta.**

Tájékozásul szolgáljon árjegyzékem kivonata.

ÁRJEGYZÉK.

Kész női felöltők:

«Ilka» divatos őszi felöltő . . . . . 13 K.-tól
«Irma» legujabb paletot . . . . . 20 »
«Porcia» finom angol paletot . . . . . 35 »
«Luna» leányka-kabát . . . . . 6 »
«Stella» divatos téli kabát . . . . . 18 »
«Lidia» finom téli kabát . . . . . 25 »
«Hildegard» finom modell kabát . . . . . 40 »
«Josefin» bunda, idősebb hölgyeknek . . . . . 50 »
Ujdonság, szőrme kabát . . . . . 59 kor.-tól 600 K-ig
Szőrme boa . . . . . 3 » 120 »

Szines ruhakelmék.

Női posztó 120 cm. széles, minden lehető divatszinben K 1.60
«Mars» divatos, kockás, tiszta gyapju kelme . . . » 1.88
«Gabita» egész finom női posztó, minden divatszinben » 3.90
«Denise» kosztüm-kelme, cibelin koczkával . . » 2.40
«Borma» sima szinü gyapju kamgarn cheviot . . » 3.36
«Lama» franczia gyapjuflanell legujabb mintázattal. pongyola, gyermekruha és bluzoknak . 1.50-től 2.20-ig
«Maltaka» finom sima kamgarn-szövet . . . . . K 4.80
«Kasus» hazai gyártmány, tiszta gyapju posztó, sima szinekben . . . . . » 1.84
«Tátra» hazai gyártmány, gyapju loden . . . . . » 3.35
«Bánffy» » » legujabb mintázott kosztüm-posztó » 5.65

Fekete szövetek és posztók.

méterenkint: kor. 1.50, 2.—, 3.10, 4.40, 4.80, 6.50, 8.20, 11.20, 13.50

Fekete és szines selymek

méterenkint: kor. 1.—, 1.30, 1.80, 2.50, 3.50, 5.—, 6.—, 7.50, 8.50, 10.— és 12.—.

Vászon és asztalnemüek:

«Elektra» chiffon, 1 vég 23 méter . . . . . Frt 6.—
«Superior» » 1 » 23 » . . . . . » 6.40

KEMÉNYITETLEN LÁGY CHIFFON
használatban a legjobbnak bizonyult,
méterenkint: 28, 33, 38, 43, 48, és 52 krajczár.

1 vég 23 méteres vászon, szepességi gyártmány,
lepedőnek kitünő . . 6 frt — kr.
1 » 23 » » fehérnemünek . . . 6 » 50 »
1 » 23 » » » . . . 7 » 63 »
1 » 23 » » ágynemü és ingeknek 9 » 25 »
1 » 23 » czérnavászon . . . . . 12-től 30 frtig
1 » 42 « rumburgi vászon . . . . 18-tól 120 frtig
1 » 23 » czérna-kanavász . . . . 7 frt 25 kr.
1 » 27½ » » » . . . . 10 » 50 »
Köper lábravalónak, méterenkint . . . . . 30 krtól
Csinvat, ágynemünek, » . . . . . 38 »

Étkező teritékek:

1 fehér abrosz és 6 asztalkendő, tiszta czérna . 3 frt 25 kr.
1 szines » » 6 » » » . 2 » 40 »

Kávés teritékek

fehér és szines 2 frttól 50 frtig.

Kész női fehérnemüek:

Női ing, jó vastagszálu chiffonból, csipkedisszel, drbja frt 1.12
» » » » » kézihimzéssel » » 1.40
» nadrág szegélyekkel » . . . . . » » 1.12
» » kézihimzéssel » . . . . . » » 1.35
» alsószoknya egyszerü » . . . . . » » 1.65
» » szegélyekkel » . . . . . » » 2.20
» » 3 sor ajourral » . . . . . » » 2.45
» hálóköntös egyszerü » . . . . . » » 1.10
» » diszesebb » . . . . . » » 1.40
» » himzéssel » . . . . . » » 3.—

Azonkivül egész finoman diszitett és himzett fehérnemü minden kivitelben.

Férfi fehérnemüek:

Jó minőségü sima mellü chiffon ing . . . . . K 2.90
» » szegélyes » » . . . . . » 3.30
Legfinomabb sima mellü » » . . . . . » 4.40
» puha pique mellü schiffon ing . . » 5.20

PAPLANOK

Cachemir, gyapjusatin, atlasz, merveilelux és levantinból ÉRTÉK UTÁN készittetnek!

Egy kész jó cloth-paplan 8 korona.

Kész selyem és poszto blousok mélyen leszállitott árban.